

Sommaire

1. Ouverture de la séance publique p. 10

M. Fernand Etgen, Président

2. 7971 – Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 17 juillet 2020 sur les mesures de lutte contre la pandémie Covid-19 p. 10

Rapport de la Commission de la Santé et des Sports : M. Mars Di Bartolomeo (interventions de M. Claude Wiseler)

Discussion générale : M. Claude Wiseler | M. Gilles Baum | M. Yves Cruchten | Mme Josée Lorsché | M. Jeff Engelen | Mme Nathalie Oberweis | M. Marc Goergen

Prise de position du Gouvernement : Mme Paulette Lenert, Ministre de la Santé

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Au banc du Gouvernement se trouve : Mme Paulette Lenert, Vice-Premier Ministre.

(La séance publique est ouverte à 13.31 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

M. Fernand Etgen, Président | Ech maachen d'Sitzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

(Négation)

2. 7971 – Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 17 juillet 2020 sur les mesures de lutte contre la pandémie Covid-19

Op eiem Ordre du jour vun de Mëtte steet de Projet de loi 7971, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Afëierung vun enger Rei Mesuren am Kader vun der Covid-19-Pandemie. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Claude Wiseler, den Här Gilles Baum, d'Madamm Josée Lorsché, den Här Jeff Engelen, d'Madamm Nathalie Oberweis an den Här Marc Goergen.

An d'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Mars Di Bartolomeo. Här Di Bartolomeo, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Santé et des Sports

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Merci, Här President, Dir Damm an Dir Hären, léif Kolleginnen a Kollegeen, viru genee engem Mount, den 11. Februar, hu mer e Gesetz verabschit, dat eng Rei vun Öffnung bruecht huet. Dës Erleichterungen waren awer nach relativ bescheiden, wann ee se mat deene vergläicht, déi haut mat dësem Gesetz wäerte kommen. Et ass dee gréisste Schratt a Richtung Normalitéit säit der Afëierung vum CovidCheck-Regimm am Juli d'lescht Joer, jo warscheinlech souguer säit dem Ufank vun der Kris.

Déi Öffnungen kommen zum richtigen Zäitpunkt, och fir eis e bësse Loft ze ginn, vu dass eng aner Kris eis alleguer ellen zousetzt, déi Kris, déi ech net mam Numm brauch ze nennen, fir déi ee verantwortlech ass, deem säin Numm ech hei och net nennen. Dat setzt deene Leit, déi betraff sinn, am schlëmmsten zou, mee mir all leide mat hinnen.

Dass mer elo ganz sensibel weider kënnen opmaachen, ass virun allem der weesentlech besserer Situation an de Spideeler ze verdanken. Sou ass den 23. Februar vusäit vum der nationaler Krisenzell annoncéiert ginn, dass d'Spideeler vun der drëtter op déi zweet Stuf vun hirem Stufeplang zrëckgeholl ginn: also och do weesentlech manner Drock. Drock bleift awer!

Gëschter waren nach véier Covidpatienten op der Intensivstation. Dat ass nees eng Kéier de Beweis, dass d'Impfung wierkt. Mëttlerweile si bal 83 % vun der Populatioun, déi méi al wéi 18 Joer sinn, geimpft; bei der vulnerabelen Populatioun vun iwwer 60 Joer sinn et esouguer 91,4 %. Mee dee Réckgang op der Intensivstation huet natierlech och domadder ze dinn, dass d'Omikron-Variant, déi d'Delta-Variant mëttlerweile verdrängt huet, vill manner schlëmm Komplikatoune mat sech bréngt ewéi hire Virgänger.

Dofir ass déi Variant vum Virus weesentlech méi ustiechend, wat mat sech bruecht huet, dass mir vun Enn Dezember bis am Januar ganz héich Infektiounstauxen haten. Se sinn och haut nach zimmlech héich, mee, wéi gesot, huet dat awer elo vill manner Konsequenzen op de Spidolsecteur, wou d'Lag amgaangen ass, sech erëm ze normaliséieren.

Mee dat heescht awer net, dass d'Situatioun fir d'Spideeler während dëser Omikron-Well einfach gewiescht wär oder och elo einfach wär. Et gëtt an der Lescht nämlech vill Patienten, déi aus aneren Ursachen an d'Spidol komm sinn an do derniewent infizéiert waren, ouni et ze wëssen; déi hu missen isoléiert ginn. Dat war eng zousätzlech Charge fir d'Personal, wat selwer schonns mat covidbedengten Ausfäll ze kämpfen hat. Dofir vun eis nach emol e ganz grouse Merci un dat ganz Personal fir säin Engagement, ouni dat mir haut net esou gutt géifen do stoen an haut och sécher net kéinten déi heiten Decisiounen huelen!

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Dobäi kënn, dass mer elo och iwwer sougenannt antiviral Medikamenter verfügen, déi virun allem bei vulnerabele Persounen kënnen agesat ginn.

D'Situatioun ass deemno haut besser wéi virun engem Mount a souguer vill besser wéi nach virun zwee Méint, wéi mer nach net genau woussten, wat mam Omikron op eis géif zoukommen. Et weist sech och, dass et gutt war, bei der Impfpflicht net aus der Héft ze schéissen, mee sech awer prettzeemaachen, fir falls eng weider Attack vum Virus géif kommen. Doru gëtt geschafft, gradwéi et wichteg ass, dass mer mat der Impfcampagne weiderfueren.

Wuel gesäit et elo no enger Verbesserung fir déi nächst Méint aus. Mee d'Modelliséierung fir den nächste Wanter, déi eis vun Experte vun der Uni Lëtzebuerg a vun der Santé e Mëttwoch an der Santéskommission virgestallt gi sinn, soe ganz kloer, dass eng nei Well am nächste Wanter net kann ausgeschloss ginn. A wat och berücksichtegt muss ginn, ass, dass d'Dauer vun der Effikassitéit vun der Impfung, Booster abegraff, no enger gewëssener Zäit nolléist. No fënnf Méint huet eng Persoun, déi geboostert ass, nëmme nach 70 %

Schutz géint eng Hospitalisatioun mat lichteem Verlauf, ass eis an der Kommission gesot ginn. Deemno muss mer eis drop virbereeden, dass am Hierscht e weidere Rappel kéint néideg sinn. Dat hânt awer virun allem dovunner of, wéi de Virus sech bis dohinne wäert entwéckelen.

Elo dann zu deenen neie Mesuren, oder besser zu deene Schrëtt a Richtung Fräiheeten, un déi mer virun der Kris gewinnt waren. Haut weist d'Entwécklung virun allem an de Spideeler an déi richteg Richtung. D'Belaaschtung vun eiem Gesondheetssystem ass jo zu eiem Haaptkrittär am Pilotage vun der Viruskris ginn, zesumme mam Taux de vaccination. An deemno gëtt et och ëmmer méi kloer, dass déi aktuell Mesuren, déi nach a Kraaft sinn, proportional net méi ze justifizéieren si par rapport zu der aktueller sanitärer Situation. Dofir proposéiert dësen Text eng ganz Rei vu grouse Lackerungen.

Dee gréisste Schratt gëtt mat der Suppressioun vum obligatoreschen CovidCheck-Regimm op enger ganzer Rei vu Plaze gemaach. Soubal dëst neit Gesetz a Kraaft trëtt, fält de CovidCheck-Regimm an alle Beräicher, déi mat Loisir ze dinn hunn. Dat gëllt fir d'Restaurants, d'Bistroen, d'Hotellen awer och bei Evenementer wéi Concerten, Sportkompetitiounen, Trainingen oder Prouwen, Concerte vu Museken, Theatervirstellungen, kulturelle Virstellungen allgemeng.

Fir dass mir do net an e Vakuum falen, wäert d'Santé generell Recommendatiounen erausginn. An et ass natierlech ze ënnersträichen, dass et eenzelnen Organisateuren oder Bedreiwer vun engem Etablissement nach ëmmer méiglech ass – oder net nëmme méiglech ass, mee et soll dofir gesuergt ginn –, fir beschtméiglech sanitär Mesuren ze suergen. Déi elementar Reegelen si selbsterständlech anzehalen, mee si sinn, wéi gesot, net méi obligatoresch.

Och den obligatoreschen CovidCheck op der Aarbecht fält ewech, wat och heescht, dass d'Lëschten, déi op der Aarbecht erstallt gi sinn, fir d'Kontrolle vum Impfstatus ze vereinfachen oder de Leit d'Liewen ze vereinfachen, elo muss geläsch ginn. Dat steet elo net explizitt am Gesetzestext, mee ergëtt sech awer aus der europäescher Gesetzgebung iwwert den Datenschutz.

Dann zu den Ausnamen, wou den 3G-System bestoe bleift: Den 3G-Regimm gëtt do bäibehalen, wou sech vulnerabel Persounen befannen. Dat ass a Spideeler an a Strukture fir eeler Leit. Dat gëllt fir d'Personal wéi fir d'Visiteuren an déi extern Prestataire. Den Autotest op der Plaz gëllt do net méi fir eranzekommen. Dee bleift just nach an enger Ausnam bestoen: Dat ass fir Leit, déi selwer mussen hospitaliséiert ginn a keen 3G-Zertifikat kënnen virweisen, Urgencen ausgeschloss. Fir Leit, déi déi Persounen begleeden, gëllt dat och, wéi zum Beispill am Fall vun enger Mamm oder engem Papp, deen net geimpft oder geheelt ass, kee gëllegen Testzertifikat virweise kann, deen awer mat sengem Kand an d'Kannerklinik misst goen.

Och d'Restriktiounen an d'Obligatiounen an de Grandesurfacé sinn ofgeschafft.

D'Reegelen a puncto Isolement bleiwen hirersäits esou wéi bis elo. Dat heescht, dass d'Isolementsduer am Prinzip zéng Deeg laang ass, mee dass se ka verkierzt ginn, wann déi betraffe Persoun während zwee Deeg hannerenee jee ee Schnelltest mécht, wou d'Resultat allkéiers negativ ass.

An zum Schluss, wat vill Schüler, Léierpersonal, Betreier a Kanner a Persounen an de Maisons relais an an de Schoule wäert freeën: D'Maskepflicht gëtt op deene Plazen ofgeschafft, wéi op villen anere Plazen. Déi eenzeg Beräicher, wou se nach a Kraaft bleift, ass engersäits an de Spideeler, Altersheimer an esou

weider, well sech jo do vill vulnerabel Persounen ophalen, an anerersäits am öffentliche Transport, well et jo do net immer möglich ass, Distanzen ze halen.

Ech well awer just ee Wuert soen, eppes, wat mech e bösse staark interpelliert huet: Beim Transport ass et esou, dass fir d'Passagier d'Maskepflicht bleibt, awer fir de Chauffeur net, wann déi zwee Meter Distanz agehale ginn an d'Protektion agehale gëtt. Elo ass awer eng Circulaire vum Transportministère erauskomm, déi gesot huet: „D'viischt Diere ginn erëm op, déi Protektionen falen ewech.“ Konklusion: Da muss och de Chauffeur während dem ganzen Dag déi Mask droen. Dat ass net dat, wat d'Gesetz virgesäit! Et kann een d'Gesetz natierlech och esou interpretéieren. Mee bon. Also ech mengen, dass dat awer ...

M. Claude Wiseler (CSV) | Da muss d'Regierung sech awer elo organiséieren.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Wat gelift?

M. Claude Wiseler (CSV) | Da muss d'Regierung sech awer organiséieren.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Ben, ech soe just, wat d'Gesetz seet. An ech mengen, dat soll een och esou maachen, wéi dat bis elo war, well d'Disposition huet net geännert! D'Disposition huet net geännert. Ech wollt awer déi Explikation ginn. Vu dass d'Gesetz nach net a Kraaft ass, kann een dat dote jo ganz séier änneren.

D'Restriktionen bleiwen och an de Strofanstalt bestoen.

An dann, vläicht ganz kuerz, iwwer eis Aarbechten an der Kommission. Si sinn, wéi gewinnt, schnell awer grëndlech a konstruktiv verlaaf. Och dësen Text verléisst d'Chamber net esou, wéi en erakomm ass. Fir länger Diskussiounen hunn d'Maske gesuergt. De Staatsrot huet nämlech a sengem Avis drop opmierksam gemaach, dass e Risiko géif bestoen, dass d'Obligation, fir an eenzelne Beräicher nach eng Mask mussen ze droen, mam Code pénal kéint kollidéieren. Mir hunn déi Präzisioun vum Staatsrot iwwerholl an dee Problem geléist.

Wat de fräiwëllege Port du masque ugeet, verweisen ech op d'Recommandation vum der Santé, un déi ee sech weider hale soll. Dir fannt dës Recommendationen am schrëftleche Rapport.

Dann huet d'Kommission aus praktesche Grënn och decidéiert, d'Definition vum CovidCheck-Regime am Gesetz ze loosnen, och wann de Staatsrot proposéiert hat, dës Definition ze sträichen. Dat gëtt de Strukturen, déi ënnert dem 3G-Regime funktionéieren, och weiderhin d'Möglichkeit, mat Lëschen ze schaffen.

Dann nach e puer Wuert zur Prozedur. Den Text ass en Dëschdeg, den 8. März deponéiert ginn. Mir hunn en dee selwechten Dag eng éischte Kéier an der Kommission explizéiert kritt. Den 10. März huet d'Regierung en Amendement nogereecht, dee selwechten Dag ass den Avis vum Conseil d'Etat komm an haut de Moien ass de schrëftleche Rapport bei enger Enthalung ugeholl ginn. Dir fannt an dësem Rapport och e Resümee vum den Avis vum Collège médical, vum der Chambre des Métiers a vun der konsultativer Mënschrechtskommission.

De Projet dierft, wann en haut nach verëffentlecht gëtt – wat ech géif unhuelen –, haut nach a Kraaft treden. D'Lafdauer ass bis den 30. Juni 2022.

Zum Schluss nach e lescht Wuert: Duerch all déi Messuren, déi aus dem Covidgesetz gestrach gi sinn, ass den Text esou kuerz gi wéi nach ni virdrun. Natierlech kann ee sech elo iwwert dës Erliichterunge freeën. Et soll ee sech och doriwwer freeën. Mee et ass net, well

Restriktionen opgehuewe ginn, dass de Virus elo net méi do wier! Dee kann ee leider net duerch e Gesetz ofschafen. Wann dat möglich wär, géife mer et direkt maachen.

Dass eis dës Woch déi traureg Noriicht vum dausendste Covidoudegen erreecht huet, soll eis dozou encouragéieren, och weiderhi virsiichteg ze sinn, well immer wa mer gemengt hunn, dass mir géint dee Virus gewonnen hätten, huet hien erëm zougeschloen. Dofir: Mir sollen déi zrëckgewonne Fräiheete genéissen, awer weider op eis selwer an op déi aner oppassen. Well wann d'Restriktionen falen, dann heescht dat och, dass d'Responsabilitéit erëm bei jidder Eenzenen zrëckgeet. Dofir hei mäin Appell, sech un d'Recommandation vum der Santé ze halen!

Mir bleibt just nach all deene Merci ze soen, déi elo iwwer zwee Joer fir eis Gesondheet gesuergt hunn: eise klengen Ekippen, déi mat esou ville Gesetzter an esou kuerzer Zäit op déi jeeweileg Situationen reagiert hunn, de Kollegen aus der Kommission, den Experten, déi eis begleet hunn, an eise kompetente Mitarbeiter a Mitarbeiterinnen aus der Chamber an de Fraktiounen.

Dat gesot, Här President, soen ech Iech Merci. An ech si frou iwwert déi Punktlandung.

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP), rapporteur | Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools. Ech soen dem Här Rapporteur Mars Di Bartolomeo Merci fir säi Rapport.

An och ech si frou iwwert déi Punktlandung a ginn d'Wuert un den éischten ageschriwwene Riedner, den honorablen Här Claude Wiseler.

Discussion générale

M. Claude Wiseler (CSV) | Villmools merci, Här President. Ech schlësse mech dem Rapporteur senge Merci en. An ech hunn och e Merci fir hien, fir dat hei dann trotzdem esou kuerzfristeg duerchkritt ze hunn, well mir hu wierklech schnell geschafft, well et wichteg war, dat hei elo och hinzeckreien.

Ech mengen, dat hei ass fir déi meescht vun eis dat einfachst Covidgesetz. Déi epidemiologesch Situation mécht et möglich, méi opzelockeren. Dat internationalt Ëmfeld huet u sech déi selwecht Konklusionen geholl an och international an eisen Nopeschlänner ginn déi selwecht Weeër gaangen, dat zwar net, well d'Infektionszuelen esou déif wäeren, mee haaptsächlech, éischstens, well déi dominant Variant vum Omikron net violent ass an d'Ziel vun den Hospitalisationen an de Patienten op den Intensivstationen konstant op engem déiwen Niveau ass, an zweetens, well duerch d'Impfungen an awer och deelweis duerch d'Duerchseuchung vun der Populatioun, vun eiser Gesellschaft de Schutz erhéicht ass an dann och, well bei deene Leit, déi geimpft sinn oder déi schonn eng Kéier krank waren an nach eng Kéier krank ginn, de Krankheitsfall normalerweis an der allgeréisster Majoritéit vun de Fäll net esou schlëmm ass. An drëtten, well mer aus dem Wanter erauskommen an d'Infektionsevolution am Summer erfahrungsgeméis och mander héich ass wéi an de Winterméint.

D'Regierung seet an hirem Exposé des motifs, dass säit Februar eng Decroissance vun den Infektionen ze observéiere wier. Dat maach och richtig sinn, wann een einfach déi observéiert Zuelen esou, wéi se all Dag registréiert ginn, kuckt. Ech well just drun erënneren, dass mer beim Vott vum leschte Gesetz eng Diskussioun haten, wou eis Meinung war, dass déi Statistike vun dem leschte Gesetz un am Fong net méi vergläichbar wäeren mat deene Statistiken, déi mer

virdrun haten. Well vun deem Moment un, wou keen Traçage gemaach gëtt, wou och keng Quarantän ausgesprach ass, wou also keng Noutwendegkeet méi do ass, wann een infizéiert ass, sech ze mellen, an dee Moment och keng Möglichkeit fir d'Autoritéiten, all Fall gewuer ze ginn, a wou et och esou ass, dass déi asymptomatesch Fäll am Fong guer net méi detektéiert ginn, well mer keen Traçage méi maachen, sinn d'Zuele vu virdrun, vun deem leschte Gesetz, a vun duerno net méi vergläichbar.

An de Beweis ass och, dass déi allerhéchsten Inzidenz bei den 0- bis 14-Järege läit, haaptsächlech, well se sécherlech mander geimpft sinn, mee awer och, well bei hinnen nach déi allermeeschten Tester duerchgefouert ginn – dräimol d'Woch – an dee Moment och automatesch méi Positiv gemellt ginn.

Dofir – dass ass awer just eng statistesch, technesch Remark – sinn esou Kurven, wéi se am Exposé des motifs respektiv iwwerall ze gesi sinn, wou en fin de compte nahtlos déi Statistiken, déi mer virum leschte Gesetz zesummegezat hunn, mat deene Statistiken, déi mer nom leschte Gesetz gemaach hunn, verglach ginn, am Fong net méi sënnavoll. Ech menge souguer, dass se wëssenschaftlech inkorrekt sinn, well se op anere Basé geholl ginn, vun engem gewëssenen Datum un. An dofir sinn déi Situation net vergläichbar mateneen.

Dat gesot, influencéiert dat awer net eis Decisioun, mee mécht d'Lektür vun dem Geschéien hei zu Lëtzebuerg méi komplizéiert.

Déi Decisioun, méi opzemaachen, déi deele mer ganz kloer – dat huet ech am Ufank scho gesot –, mee se huet awer och e puer Problemer an e puer Konsequenzen, déi ech gär géif opzielen an hei kloer soen.

Dat Éischt, dat ass, dass d'Covidkris nach net eriwuer ass. Déi Öffnungen, déi ginn awer d'Impressioun, dass alles elo erëm bei dat Aalt zrëckgeet an dass et elo eriwuer ass mat der Covidkris. An dat ass am Fong eng extreem geféierlech Impressioun, déi dobaussen ass.

Den Här Lauterbach huet, gëschter oder haut, gesot: „Die Lage ist objektiv viel schlechter als die Stimmung“, wat am Fong e ganz einfache Saz ass, fir et auszedrecken. D'Leit hunn d'Gefill, wéi wann déi ganz Geschicht eriwuer wär. An déi ganz Geschicht ass awer nach net eriwuer.

Ech hat leschte Samschdeg eng lëschteng an och net lëschteng Erfahrung. Ech sinn an de Restaurant gaangen, wou ech dann aus Reflex mäi CovidCheck erausgeholl hunn, du sot de Jong, deen do den Accueil gemaach huet: „Dat braucht Der net. Dat ass eriwuer.“

(Brouhaha)

Ech hunn du gesot: „Neen, dat ass nach net eriwuer. Verstitt Der, mir müssen nach e Gesetz stëmmen“, an esou weider an esou virun. En huet mer et awer bal net gegleeft. An ech hunn en du forcéiert, mäi CovidCheck ofzuehuelen. Enfin, visiblement war et: Wann den Här Bettel bis eppes gesot huet, dann ass dat esou.

Mee gutt. Bon, dat war elo méi spaasseg, mee en fin de compte ass dat awer de Reflex, deen dobaussen ass. An dee Reflex ass am Fong geféierlech.

A wann een och d'Zuele vun haut kuckt, da gesäit een, dass jo nach, éischstens, d'Infektionen héich sinn an, zweetens, och déi Zuele vu Leit, déi am Fong nach ëmmer um Covid stierwen – gëschter waren et der véier, mir sinn iwwer 1.000 gaangen –, am Allgemengen och nach relativ héich sinn. Dat, wat elo méi déif ass a wat erlaabt opzemaachen, sinn d'Zuelen an de Spideeler an déi schwéier Krankheitsfäll.

Dat bedeit awer fir d'Regierung eng grouss Erausforderung. Et gëllt am Fong fir d'Regierung, eppes ze maachen, wat ganz schwéier ass, eppes ze erklären

dobaussen, wat d'Leit net méi spieren op där enger Sait an et am Fong ..., wou d'Regierung och de Contraire mécht, well d'Regierung mécht op. A wéi soll se dann nach erklären, dass et awer nach kompliziert dobaussen ass? E ganz schwierige pedagogischen Exercice, deen awer absolut noutwendeg ass.

Bon, d'Regierung hëlt elo eng Rei Virsichtsmoossnamen, mécht och eng Rei Recommandatiounen. Dat, wat ech absolut richteg fannen, dat ass ze soen: Mir loosse nach an der Praxis eng ganz Rei Instrumentarien en place, och wa se an deem Moment net gebraucht ginn, fir wa mer se erëm eng Kéier géife brauchen, dass se dann en place sinn, an net erëm dee ganze System vu vir mussen ufänken. Zum Beispill déi QR-Coden an déi Covidzertifikater, och wann ee se an deem Moment hei zu Lëtzebuerg net méi brauch, sou brauch ee se op där enger Sait nach fir d'Ausland – deemno a wéi enge Länner gi se nach ëmmer gebraucht, op där enger Sait –, an op där anerer Sait kéinte se sech jo erëm eng Kéier, wann d'Situatioun sech géif zouzéien, als Noutwendegkeet erweisen.

Ech sinn dann och frou gewiescht, dass mer d'Kommunikatiounen an der Kommissioun kritt hu vun all deene Recommandatiounen, déi erausginn beim Ofschaf vum Gesetz, well et ass wichteg, dass déi Recommandatiounen nach publizéiert ginn a se och ënnert d'Leit bruecht ginn, well et ass natierlech ëmmer besser, et hëlt een zousätzlech Virsichtsmoossnamen, och wa se net am Gesetz festgeschriwwen sinn.

An ech wëll awer dozou soen, dass eng Recommandatioun, déi mer elo feelt, déi ech awer och nach géif wichteg fannen, déi ass ..., dass eng national Recommandatioun géif kommen notament vun de Visitten an de Spideeler, well do sinn déi eenzel Spideeler, déi, wat d'Zuele vun de Visitten ugeet, hir Reegelen ... Alles verständlech Reegelen!, mee en fin de compte wär et gutt, wa mer eis do géifen eens ginn, wéi dat soll gehandhaabt ginn. Dat wär sënnavoll, souwuel fir d'Patienten, wéi fir déi Leit, déi Besuch maachen, well ëmmer an ëmmer erëm Diskussiounen sinn.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler (CSV) | Mäin zweete Punkt, dee bréngt mech dann zu enger Ausso, déi d'Regierung mécht: Dat ass, dass mer mussen en haut niveau de Preparedness hunn, dass heescht, preparéiert sinn op dat, wat kéint. An dofir misste wéi gesot déi ganz Instrumenter en place bleiwen. An ech sinn och am Prinzip mat där Ausso, dass mer en héijen Niveau vu Readiness, Preparedness oder wéi s de et och ëmmer nenns, État de préparation, mussen hunn, averstan. Dat ass fir eis evident.

Mee dass heescht awer an eisen Aen och – niewent dem Fait, dass mer all déi Instrumenter hei stoe loosse –, dass mer awer sollten eng Evaluatioun maache vun der Effektivitéit vun deene Moossnamen, déi mer an deene leschte Joren en place gesat hunn.

Fir eis d'Fro ze stellen: Hunn déi Moossname Sënn gemaach, wat hu se bruecht a wéi kann ee se, wann ee se dann erëm géif brauchen, asetzen? Déi Maskepflicht, déi mer elo deelweis nach hunn, war déi effizient oder war se net effizient? Wéi ass et mam Curfew gewiescht, huet en eppes bruecht oder huet en näischt bruecht? Deen huet zum Beispill an eisen Aen net ganz vill bruecht, mee d'Zuele kënne mer net nowiesen.

Wéi war et mat de Geschäfte, de Commercen: Zoumaache respektiv d'Obligatioun, d'Maskepflicht a Geschäfte ze hunn respektiv just eng limitéiert Zuel vu Leit dobannen ze hunn, war dat sënnavoll, war et net sënnavoll?

Wéi war et mat de Restriktiounen, déi mer op Manifestatiounen haten? Hate mer Clusteren op Manifestatiounen? Hunn déi Restriktiounen eppes bruecht, hu se näischt bruecht?

Wéi war et mat de Restauranten, mat de Gastronomiebetrieber? Wéi war et mat all deene Moossnamen, déi mer an der Kultur agefouert hunn? War dat sënnavoll, war et net sënnavoll? Wat huet et bruecht a wat kënne mer aus den Zuele liesen?

A genau déi selwecht Reflexioun ass iwwer all déi Moossnamen ze féieren, déi mer am Schoulsystem haten.

Dat ass awer, souwäit mir au courant sinn an d'Kommissioun informéiert ass, iwwerhaupt net gemaach ginn. An ech muss soen, dass ass awer e Reproche, dee mer als CSV sécherlech der Regierung maachen, fir ze soen: Mee wann ee wëllt preparéiert sinn op eng Reprise, eventuell op eng nächst Well, déi kéint kommen, da wär et awer weesentlech ze wëssen, ob déi Instrumenter, déi ee virdru probéiert huet, effizient waren oder net, fir dass een, wann ee se dann nach eng Kéier géif brauchen, och elo déi richteg asetzt a vläicht Moossnamen, déi engem sënnavoll erschénge hunn, mee déi nowieslech net sënnavoll waren, an där nächster Etapp, wann et da misst sinn, evitéiert.

Dat selwecht gëllt d'ailleurs an eisen Aen och fir e Pandemiegesetz. Ech hunn der Madamm Minister gutt nogelauschert bei där leschter Diskussioun, déi mer iwwer d'Gesondheetspolitik haten. A wann ech richteg verstanen hunn, seet si, dass ee sech gutt Zäit sollt huele fir d'Pandemiegesetz, dass een dat elo an deem Moment net sollt maachen.

Ech sinn do wierklech, mir sinn do wierklech anerer Meinung, well mer soen, dass dat Pandemiegesetz eis awer vill kéint hëllefen. A wa mer et an deenen nächste Méint hätten, kéint et eis hëllefen, eng ganz aner Aart a Weis ze hunn, wéi mer un esou Pandemien oder respektiv un eng fënneft Well och gesetzlech kéinten erugeen oder an der Aart a Weis, wéi mer déi Schrëtt dann huelen, fir besser dozostoen. An hei hunn ech d'Impressioun, dass mer awer manifestement dëst Gesetz, wat e schwierigen Text ass, no d'Wale wëllen drécken an et net virdru wëlle maachen. Mir soe kloer: Mir bräichten en elo.

Ech weess, dass dat ganz schwierig Froe sinn, well ee sech Froe muss stellen iwwer déi institutionell Equilibren, iwwer d'Fräiheetsofschätzungen an esou Gesetzter: Wéini kann een, wéini kann een net? An haaptsächlech: Wien decidéiert wéini wat? A wie muss et kontrolléieren? Dat sinn alles extreem sensibel Froen. Ech fannen et awer weesentlech, dass mer eis se stellen. Dat ass och en Deel vun der Preparedness, wann s de deng Texter elo esou méchs, dass de nach méi effizient kanns handelen, wéi dat bis elo de Fall war.

Mäin drëtten Punkt, dass sinn e puer Wuert iwwer déi extreem interessant Etüd vun der Covid-19-Task-Force, déi mer virun e puer Deeg kruten an déi eis jo dräi Zenarie beschriwwen huet.

Deen éischten Zenario, dass ass: Wat geschitt, wann elo am Hierscht eng Omikron-Well géif op eis zoukommen?

Zweeten Zenario: Wat geschitt, wann eng Delta-Well am Hierscht géif op eis zoukommen?

An deen drëtten, deen inquietantsten, dass ass deen: Wat geschitt, wann eng Deltakron-Well géif op eis zoukommen? Dat heescht am Fong, eng nei Variant vun engem Virus, deen esou virulent wär wéi den Delta a sech esou schnell géif verbreed wéi den Omikron.

Elo ass dat awer keen Zenario, deen aus der Loft gegräff ass, well sou, wéi mir gesot kréien, existéieren esou Variante schon, déi reperéiert gi sinn, wou mer elo nach d'extreem Chance haten, dass se sech awer net als déi erweisen hunn, ...

(Interruption)

... déi sech duerchgesat hunn, dass heescht, dass se méi lokalisiert bliwwen sinn. Gott sei Dank. Ob dat esou bleift, dass wësse mer net.

Déi Analys, déi d'Covid-19-Task-Force gemaach huet, weist also, wat am September kéint passéieren, an et sinn zwee weesentlech Punkten, déi sech do erausschelen: Deen éischten ass, dass, am Fall vun enger Well vun Delta oder vun engem Deltakron, de System erëm eng Kéier uerg strapazéiert géif ginn an dass et bei enger Deltakron-Versioun extreem kritesch kéint ginn, wa mer keng Impfpflicht maachen op där enger Sait an, zweetens, ouni e véierte Rappel – deen a sech, souwäit d'Experten et hei schreiwen, eventuell sënnavoll kéint sinn –, fënnef Méint, nodeem een eng Booster-Impfung kritt huet. À voir. Dat ass och eng Diskussioun, déi mer hei nach mussen féieren.

Mir kënnen awer an eisen Aen am September net méi zoumaachen. Dat ass ganz kloer fir déi psychologische Situatioun vun eisem Land, fir déi Fräiheeten, déi mer awer net erëm eng Kéier wëllen astellen, an och fir déi ekonomesch Situatioun.

An d'Konklusiounen vun der Covid-Taskforce – ech liese se am Originaltext op Englesch vir –: „Due to immunity waning, an epidemic rebound in the coming fall has to be anticipated.“ Dat heescht, déi soen extreem kloer an daitlech an hirer Konklusioun, dass mer elo dat mussen anticipéieren, wat am September ka kommen. Alles anescht wär irresponsabel.

Mir gesinn awer dobaussen, dass momentan de Wille fir d'Impfe stark nolléist, well d'Leit de Sënn dovunner net méi agesinn. Mee dofir ass et fir eis kloer, dass et wichteg ass, en Erhéije vum Impftaux bis September ze erreechen. Dofir däreft een an eisen Aen d'Impfpflicht net aus den Ae verléieren. Si mécht nach ëmmer Sënn a mir mussen och ganz no suivéieren, wéi et mat der Noutwendegkeet vun enger Refresher-Impfung ass. Ass déi noutwendeg, ass déi net noutwendeg? Haut kann d'Wëssenschaft dat, souwäit meng Informatiounen sinn, nach net definitiv determinéieren. Do, mengen ech, misst awer och sou no wéi méiglech gekuckt ginn an haaptsächlech de Leit déi Erklärungen gi ginn. Déi Erklärungen mussen fréi genuch kommen, gradesou wéi déi Erklärungen iwwer d'Durée vun der Immunitéit bei Krankheitsverleef.

Et ass kloer an daitlech, dass d'Duerchseuchung – déi elo akzeptéiert gëtt, well den Omikron net esou effektiv ass an net esou schiedlech ass wéi aner Varianten, also well den Omikron déi Duerchseuchung an deem Moment erlaabt –, awer wäit ewech ass vun der Effektivitéit vun enger Duerchseuchung, enger Situatioun, déi eis weesentlech méi Sécherheet gëtt.

Als Konklusioun zu deem Ganzen, a fir et kuerz ze maachen haut de Mëtten, wëll ech, éischstens, soen: Mir stëmmen deen Text mat. An zweetens: Mir erwaarden eis vun der Regierung a) eng Analys vun der Effektivitéit vun de Moossnamen, fir prett ze sinn, wann eng véiert Well géif kommen, fir da méi effizient kënnen anzegräifen, b) dass elo, an net an engem Joer oder zwee, e Pandemiegesetz ausgeschafft gëtt an c) dass alles en place gesat gëtt, fir dass mer am September eng nächst Well iwwerstinn, ouni erëm missen alles zouzemaachen.

Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Wiseler. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Gilles Baum. Här Baum, Dir hutt d'Wuert.

M. Gilles Baum (DP) | Merci fir d'Wuert, Här President. Kolleeginnen a Kolleegen, léif Nolauschterinnen an Nolauschteren och dobaussen, mir hunn et gepackt. Et gesäit esou aus, wéi wa mer d'Covidkris fir de Moment kéint hanner eis loossen a mat dësem Gesetz déi allermeescht Mesuren am sanitäre Beräich kéinten ophiewen, wa mer och weiderhi musse virsiichteg bleiwen.

Wa mer do sinn, wou mer haut sinn, ass dat de Verdéngscht vun all Eenzelnem. Zweek Joer laang hu mir alleguerter Maske gedroen. Zweek Joer laang hu mer alleguerter d'Distanze gehalen. Zweek Joer laang hu mer eis Hänn reegelméisseg desinfizéiert. A jo, zweek Joer laang hu mer eis alleguerter reegelméisseg un nei Mesuren ugepasst. An d'Chamber war bei deene Mesuren zu all Moment agebonnen. Den demokratesche Prozess, den demokrateschen Oflaf hei am Land ass zu all Moment respektéiert ginn.

28 Covidgesetzter hu mir heibannen zesummen an deenen zweek Joer gestëmmt, ëmmer an der Suerg, dee richtegen Equilibre ze halen tëschent der gesondheetlecher Sécherheet an der perséinlecher Fräiheet. Dat hu mer net aus dem Bauch eraus gemaach, dat hu mer net aus enger Laun eraus gemaach, mee dat hu mer gemaach, andeem mer eis eis Entscheedungen op d'Wëssenschaft baséiert hunn.

28-mol stoung de Kolleeg Mars Di Bartolomeo als Rapporteur hei uewen. An ech wëll em fir seng Aarbecht iwwert déi zweek Joer e ganz, ganz grouss Merci soen. An en huet eis d'Gesetz, dat mer de Mëtte wäerte stëmmen, erkläert an dofir brauch ech och, mengen ech, net méi in extenso drop anzegoen.

Ech mengen, et ass haut vill méi de Moment, fir Merci ze soen. Et ass awer eng ganz grouss Majoritéit vun de Leit am Lëtzeburger Land, déi sech impfe gelooss hunn an domat e groussen Akt vu Solidaritéit an eiser Gesellschaft gewisen hunn.

E besonnesche Merci geet un déi jonk Leit, déi während deenen zweek Joer op villen hu musse verzichten. An ech hunn oft héieren, dass et vläicht déi bescht Jore vun hirem Liewe waren. Bon, et kann een am Liewe ganz villen nohuelen.

Merci de Kanner an de Schüler, hirem Léierpersonal an hiren Elteren, déi sech och ganz, ganz oft hu mussen ëmstellen, déi ganz proaktiv matgeschafft hunn an déi zesummen den Homeschooling fir sech entdeckt hunn.

Alleguerter deene merci, déi sech op der Schaff ëmmer erëm hu mussen un nei Mesurë gewinnen an e ganz, ganz grouss Mooss u Flexibilitéit gewisen hunn, fir eis Économie um Lafen ze halen.

An e besonnesche Gedanke geet haut de Mëtten un déi vill eeler Leit, déi mat eis duerch dës Kris gaange sinn an déi laang Zäit eleng waren. Déi eeler Leit, déi laang Zäit hu mussen op Frënn, op d'Famill verzichten, e ganz grouss Gedanke geet de Mëtten natierlech och u si.

A mir denken natierlech och un déi Leit, déi de Kampf géint dëse Virus net gewonnen hunn. A mir si mëttlerweil bei knapps iwwer 1.000 Doudesaffer. Och u si wëll ech de Mëtten denken.

Op der Aarbecht, an der Schoul, beim Sport, bei kulturellen Aktivitéiten, do wäerten elo de CovidCheck an d'Masken net méi néideg sinn. A virun allem eise Kanner, mengen ech, kënn dat alles zegutt, well si hunn an der Pandemie wierklech Groussaarteges geleeest. An dat ass méiglech, well d'Hospitalisatiounen, trotz der Omikron-Well, net an d'Luucht geschoss sinn an d'Situatioun an de Spideeler am Grëff war a se och an dëser Well net iwwerbelaacht gi sinn.

Mee mir wëssen awer och alleguerter, dass mer dee SARS-CoV-2 hei net méi lass ginn. De SARS-CoV-2 wäert

net einfach esou verschwannen, do brauche mer eis näischt virzemaachen. An och an Zukunft musse mer eis drop astellen, dass nei Mutatiounen wäerten optrieden. A mir wëssen elo nach net, ob se eis emol méi staark oder mol manner staark erausfuere wäerten. Mir kennen dat vun der Gripp, déi och all Joer nees opdaucht. An elo schéng mer an enger Situatioun ze sinn, wou aus der Pandemie eng Endemie gëtt, wou mer musse léieren, mam Virus ze liewen, ouni dass mer eist gesellschaftlecht Liewen erëm mussen aschränken an ouni dass mer eist Liewen erëm mussen op de Kapp stellen.

D'Hoffnung ass natierlech, dass d'Impfungen, an zum Deel och d'Infektiounen mat der Omikron-Variant, eisen Immunsystem méiglechst gutt op déi nei Variante preparéiert huet.

An der Chamber hunn ech am Januar eng Motioun deposéiert, déi och ugeholl ginn ass, an där d'Regierung ënner anerem opgefuerdert ginn ass, eng Etüd ze maache mat Modellisatiounen, déi den Impakt sollen duerleeën vun enger Impfpflicht ab 50 a wat den Impakt op d'Spidolwiese wär. Déi Etüd ass eis virun e puer Deeg zougestallt ginn. Déi Etüd hu mer och an der Santéskommissioun diskutéiert. D'Regierung huet also hir Aarbecht gemaach. An d'Etüd gëtt en Ausbléck op de Verlaf vun den Infektiounen, onofhängeg dovunner, wéi eng Variant dominant wäert sinn.

Ganz kloer geet doraus ervir, dass mir am beschten duerch all Szenario kommen, wann eng Majoritéit vun de Leit geimpft ass. Ob mir elo eng Impfpflicht aféiere fir Leit ab 50, dat musse mer eis wierklech ganz, ganz eeschthaft duerch de Kapp goe loossen, besonnesch, wa mer wëssen, dass nach ëmmer 14 % vun de Leit iwwer 50 – an dat sinn awer 30.000 Leit – hei am Land net geimpft sinn an esou awer e grouss Risiko lafen, mam Covid-19 ugestach ze ginn, wat e schwéiere Krankheitsverlaf kéint mat sech bréngen, besonnesch wann eng méi ustechend Variant sollt optauchen.

Ech mengen awer och, dass et op dëser Plaz de Moment ass, fir all deene Leit Merci ze soen, déi am Gesondheits- an am Fleegesektor geschafft hunn. E ganz grouss Merci un all einzelnen Dokter, d'Infirmiëren, d'Aide-soignanten, d'Ambulancierien, d'Pompjeeën, d'Hiewannen, d'Psychiatere, d'Psychologen – si sinn oft bis un d'Grenze vun hirer Kraaft gaangen, dat op d'Käschte vun hirem Familljeliewen a vun hirer Gesondheet. An ech mengen, dat verdéngt e ganz grouss Respekt vun eis alleguerter heibannen.

Viru bal zweek Joer hu mer de Fréijoersufank eleng doheem verbruecht, an elo laude mer d'Fréijoer mam Ewechfale vum CovidCheck a vun de Masken op bal alle Plazen an. Mir sinn net dat eenzegt Land, wat dee Wee geet: An der Belsch, an Dänemark, a Groussbritannien, do gëtt et scho praktesch keng sanitär Mesurë méi an och an Italien an a Frankräich si scho vill Restriktiounen opgehiewen. Iwwerall ass de Wonsch, zréck an d'Normalitéit ze kommen, ëmmer méi grouss, an haut kënnen mir de Leit dee Wonsch erfëllen.

Kolleeginnen a Kolleegen, mir wëssen net, wat eis am Hierscht erwaart, mee mir musse preparéiert sinn.

Dat ass awer net d'Thema vun haut. Et ass och elo net, mengen ech, dee richteg Moment. Elo ass de Moment, mengen ech, wou mer eis sollte mol eng Kéier richteg, alleguerter zesummen, freeën. Freeën, dass mer zréckkommen an eng Normalitéit. Freeën, dass mer zréckkommen an dass mer kënnen eis Fräiheete genéissen.

Mir hu bewisen, dass mer villen kënnen bewältegen, wa mer als Natioun zesummenhalen. An zesumme wäerte mir och déi nächst Erausforderungen, déi scho virun der Dier stinn, zesumme wäerte mer déi och packen.

Ech ginn natierlech den Accord vun der Fraktioun vun der Demokratescher Partei an ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Baum. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorablen Här Yves Cruchten. Här Cruchten, Dir hutt d'Wuert.

M. Yves Cruchten (LSAP) | Merci, Här President. Et ass also elo sou wäit. Wa mer dëst Gesetz bis gestëmmt hunn, da brauche mer op deene meeschte Plaze keng Maske méi. Mir kënnen nees an de Restaurant oder an de Bistro goen, ouni musse virun de CovidCheck ze maachen. Et gëtt keng 3G-Reegel méi op der Aarbecht verlaangt an och déi Limitatiounen vun der Unzuel u Leit, déi un engem Evenement deelhuelen dierfen, fallen ewech.

D'Pandemie ass also eriwuer, kéint ee mengen, oder? Ech wëll hei jo kengem d'Freed huelen, mee deem ass leider net esou an et ass och scho virdu gesot ginn. De Virus ass nach ëmmer do an d'Zuel vun den infizéierte Leit nach ëmmer héich. Et stierwen och nach ëmmer Leit un deem Virus oder mam Virus.

Firwat kënnen mer dann haut, vun engem Dag op deen aneren, de CovidCheck ophiewen, d'Maske fale loossen an d'Restriktiounen opginn? Loosst mech Iech drun erënneren, dass mir zu Lëtzebuerg ëmmer de Krittär vun der Belaaschtung vun eise Gesondheitssystem als Haaptkrittär geholl hunn, fir d'Situatioun anzuschätzen a Restriktiounen anzeféieren oder eebe wéi haut opzehiewen. An do gesi mer nu mol, dass den Omikron net déi gefaarten Explosioun vu schwéiere Krankheitsverleef mat sech bruecht huet, wéi een een Ament gefaart huet. Och wann den Omikron héichustiechend ass an d'Inzidenz nach ëmmer héich läit, sou ass d'Situatioun an de Kliniken awer ënner Kontroll.

Dëse Krittär seet also, dass mer d'Restriktiounen kënnen ophiewen. Anescht ausgedréckt: De Proportionalitätsprinzip tëscht op där enger Säit der Situatioun an de Kliniken an op där anerer Säit deenen dach restriktive Mesuren ass elo net méi ginn. An dass d'Situatioun an de Kliniken haut gutt ass, läit dorunner, dass mer sou vill Leit geimpft hunn. 91 % vun de Leit iwwer 60 Joer sinn zweemol geimpft; 83 % vun hinne si souguer scho geboostert.

De Gilles Baum huet a senger Ried ganz vill Mercie verdeelt – berechteterweis! A mir schléissen eis, mengen ech, alleguerter deene ville Mercien un. An dofir bleift mir eigentlech just nach ee Merci ze soen: Well ech fannen, et soll och deene Leit Merci gesot ginn, déi hei am Land hir Biergerpflicht wouergeholl hunn a sech impfe gelooss hunn. Et ass esou, wéi eng solidaresch Gesellschaft funktionéiert.

Une voix | Très bien!

M. Yves Cruchten (LSAP) | D'Kombinatioun also vun deenen zweek Facteuren, eng Kéier, dass den Omikron manner geféierlech ass, an dass esou vill Leit geimpft sinn, mécht, dass mer haut kënnen erëm an e méi – tëscht Gänseféiercher – „normaalt“ Liewen zréckfannen, och wann eenzel Restriktiounen op verschiddene Plaze bleiwen, wat, ech mengen, jiddwerengem eigentlech misst alichien.

Léif Kolleeginnen a léif Kolleegen, dës nei Fräiheeten, déi mer also haut erëm zréckkréien, hu mir eis zesummen erkämpft. Mee dat dierf eis net vergiessen doen, dass dëst net d'Enn vun der Pandemie ass. Ech erënnere mech, ganz am Ufank vun der Pandemie, do sinn ech nach dovunner ausgaang, dat dee ganze Misär an dräi Wochen oder spéitstens an e puer Méint eriwuer wär. A wéi sou vill Leit hunn ech mech dunn och eng éischte Kéier mat der Virologie beschäftigt.

An ech hu gelies, wat d'Virologen eis gesot hunn. A keng Angscht, där richteger natierlech, net där You-Tube-Hobbyvirologen, déi kuerz virdrun nach Experten an der Kernphysik oder an der Geopolitik waren. Nee, där richteger, och unerkannter Virologen. An ech hu gelies, datt an der Vergaangenheet eng Pandemie ëmmer fënnf Joer gedauert huet. Et war deen Ament, wou et mir eigentlech kal de Bockel erofgelaf ass. Well dat géif jo eigentlech bedeuten, datt mer eréischt knapps an der Hallschent vun der Pandemie ukomm wäeren. Et ass awer unzuehuelen, datt d'Impfungen wäerten hëllefen, datt mer dës Kéier méi séier wéi virdrun derduerchkommen, wéi zum Beispill bei der Spuenescher Grippe.

D'Spezialiste ginn dovunner aus, datt mer op d'mannst nach eng gréisser Mutatioun vum Covid wäerten ze spiere kréien. Wéi déi ausgesäit, ka keen eis haut soen. Dat si mer jo och scho gewinnt vun deem Virus. A genee dowéinst musse mer verantwortungsvoll mat dëser eiser neier Fräiheet ëmgoen. Dat heescht, datt een nach ëmmer soll oppassen, d'Geste-barriären anzehalen. Et gëtt och kee schif gekuckt, wann e muer nach seng Mask undee. Am Contraire: Mir wäerten dat alleguerten respektéieren. Reegelméisseg d'Hänn wäschen an doheem bleiwen, wann ee Grippe-Symptomer huet, dat wore gëschter déi richteg Reflexer an dat si se och nach muer.

Ech wëll och kloer soen, datt wa mer haut déi Instrumenter kënnen ewechpaken, déi mer eis ginn hunn, fir der Pandemie Meeschter ze ginn, da musse mer awer wëssen, datt mer se och nach emol aus dem Tirang mussen auspaken, wa sech d'Situatioun nees géif verschlimmeren.

Och musse mer unhuelen, datt wa mer bis haut d'Restriktiounen ophiewen, et ganz warscheinlech ass, datt d'Infektiounszuelen an deenen nächsten Deeg wäerte klammen. Dat musse mer also weiderhin am A behalen.

Här President, et ass déi 28. Kéier, datt mer hei an der Chamber e Covidgesetz stëmmen. Ech soen dofir hei dem Mars Merci fir déi engagéiert Aarbecht als Rapporteur vun all deenen Texter. Et si bal op den Dag genee zwee Joer, datt deen éischte Mënsch hei zu Lëtzebuerg um Covid-19 gestuerwen ass. E puer Deeg méi spéit, nämlech de 17. März 2020, huet de Premier den État de crise ausgeruff a mir si fir e puer Wochen an de Lockdown gaang.

Zwee Joer méi spéit sinn elo bal 1.000 Leit dësem Drecksvirus eleng hei zu Lëtzebuerg ënnerleeën. Eis Gedanke sinn dofir haut, bei aller Freed, och bei deene Leit an hire Frënn a Familljen. An dach huet déi differenziéiert Approche an dat séiert Handele vu Regierung a Chamber et erlaabt, eigentlech Schlëmmeres ze verhënneren. Wéi vill Liewe mir als Gesellschaft alleguerten zesumme gerett hunn, dat wäerte mer wuel ni gewuer ginn. Mir hunn dat gemaach, andeems mir eis un d'Reegele gehalen hunn, och wann et eis dacks schwéiergefall ass. A mir hunn et gemaach, andeems mer eis impfe gelooss hunn.

Ech wëll dofir vun der Geleeënheet profitéieren, fir nach eng Kéier den Opruff ze maachen, sech impfen ze loossen. D'Impfe wierkt haut an och an Zukunft. Ech ruffen also all déi Leit op, déi sech nach net geimpft hunn, dat nozehuelen an déi, déi scho geimpft sinn, och weiderhin de Recommandatiounen vun den Dokterinnen nozekommen, wann zum Beispill eng Booster-Impfung sollt noutwendeg ginn.

Nëmmen zesummen hu mer et fäerdegbruecht, datt mer haut kënnen d'Restriktiounen ophiewen. Nëmmen zesumme wäerte mer et fäerdegbréngen, de Virus endgëlteg ze bekämpfen. An nëmmen zesumme wäerte mer et aus dëser Pandemie packen.

Ech soen Iech Merci.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Cruchten. An da wier et un där honorabeler Madamm Josée Lorsché. Madamm Lorsché, Dir hutt d'Wuert.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Här President, Dir Dammen an Dir Hären, am Schiet vum dramatesche Krich an der Ukrain schafft dës Projet de loi zumindest e Liichtbläck an der Pandemie: Et ass deen, datt d'Moosnamen, bis op eenzel Ausnamen, jo no ganz zwee Joer integral opgehewe ginn. An dofir wëllt ech dann och dem Mars Di Bartolomeo eng weider Kéier Merci soe fir d'Erklärungen, déi en dozou ginn huet, och wat de Volet vun der Interferenz tëscht dem Verbuet, sech am ëffentleche Raum ze vermummen, an dem Recht, Masken ze droen op deene selwechte Plazen, ugeet. Esou kann ee Gesetz engem anere Gesetz am Wee stoen. Dat hu mer gëschter festgestallt.

Justifizéiert gëtt d'Ophiewe vun de Moosnamen natierlech domat, datt d'Infektiounen mat Omikron manner virulent sinn, besonnesch bei der geimpfter Populatioun, an datt d'Hospitaliséierungen konsequenterweis op engem niddregen Niveau stabiliséiert sinn.

Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, op dësen Dag huet eis Gesellschaft laang gewaart.

Et ass den Dag, wou de Staat der Gesellschaft net méi virschreift, wéi vill Leit op wéi enger Plaz ënner wéi enge Konditiounen zesummen däreffe kommen, ënner wéi enge Konditiounen een däreff schaffen, an et ass den Dag, wou de Staat deem engen Deel vun der Bevëlkerung net méi muss verbidden, e Restaurant, e Kultur- oder Sportevenement ze besichen an deem aneren Deel just ënnert der Kontroll vun der Identitéit iwwert de Wee vum CovidCheck Zoutrëtt ka ginn.

Et ass den Dag, wou d'Schülerinnen an d'Schüler sech nees ouni Maske kënnen begéien. Dat ass och e wichtige Schrëtt: ouni Maske kënnen léieren an ouni Maske kënnen kommunizéieren.

Jo, et ass richteg, all dës Moosnamen waren eiser Gesellschaft schwéier zoumuttbar. Se ware belasschend a se hunn eiser Demokratie net gutt gedoen. An awer ware se onëmgängelech, fir déi vulnerabel Persounen an de Spideeler ze schützen. Richteg ass awer och, datt eist klengt Land am internationale Kontext ervirstécht, wann een d'Gestioun vun der Pandemie duerch de Brëll vun eisen demokratesche Grundprinzipie kuckt.

Här President, ganzer 27 Covidgesetzter waren néideg, fir d'Pandemie ze geréieren. A fir eis bleift et och an Zukunft evident, datt fundamental Fräiheitsaschränkungen net laanscht d'Chamber däreffe lafen. Als Gréng begrësse mir dofir, datt dës Approche sech bis haut duergesat huet, esou ermiddegend déi Aarbechten och zäitweis waren.

Anescht wéi bei de virege Gesetzter, schléit de Pendel haut a Richtung Fräiheet a setzt deem ganz belasschenden eetheschen Dilemma en Enn; en Dilemma, mat deem mer zwee Joer laang konfrontéiert waren. Déi eng Säit vum Dilemma, dat ass d'Berechnung vun den Doudegen – et sinn der méttlerweil 1.000 –, dat ass d'Berechnung vun de schwéier Erkrankten an den Affer vum Long-Covid, déi vun haut op muer aus hirem Alldag gerappt gi sinn a bis haut dorënner leiden. Oft komme se net méi esou séier an hiert gewinntent Liewen zrëck.

Déi aner Säit, dat ass d'Berechnung vun de mentale Problemer an de Léierdefiziter bei de Kanner a Jonken. Dat ass d'Berechnung vun iwwerlaaschte Familljen a ruinéierten Existenzen, och wann déi sech dank eise massiven Ënnerstützungsprogrammer a Grenze konnten halen.

Einfach ausgedréckt, hunn dës Berechnungen noutgedrungen zur Konklusioun gefouert, datt d'Verhënnerung vun de Stierfäll an de Schutz vun de Spideeler zu ville gesellschaftlechen an ekonomesche Kollateralschied gefouert huet.

Ganz sécher si vill vun dësem Schied net vun haut op muer behuuewen, scho guer net bei der jonker Generatioun, déi am meeschten ënnert de Moosnamen gelidden huet. Eng ganz Rei Etüde liwwere méttlerweil de Beweis.

An dofir ass et ëmsou méi erfreeslech, Dir Dammen an Dir Hären, datt mer mat dësem Projet de loi keng weider Schied produziéieren mussen, an der Gesellschaft hir Fräiheet kënnen zrëckginn. Dës opgrond vun der Erkenntnis, datt déi aktuell Aschränkungen net méi am Verhältnis zu hirem gesondheetlechen Notze sinn.

Här President, am Fong decidéiere mer mat dësem Projet de loi eisen éischte Freedom Day. Et ass en Dag, deen net just aus 24 Stonnen besteet, mee en hoffnungsvollen Zenario opbaut, e fräie Summer kënnen ze erliewen.

No der Phas vun den haarde Moosnamen, der Phas vum Hummer, wéi se vum franséischen Auteur an Datenanalytiker Tomas Pueyo genannt ginn ass, betriede mer mat dësem Projet de loi d'Phas vum Danz.

Laut dem Auteur ass d'Phas vum Danz déi Phas, an där d'Moosnamen zrëckgefuert kënnen ginn a wou d'Gesellschaft am Fong ronderëm de Virus erëm danze kann, fir et plakativ auszedrücken.

Verschwonnen ass de Virus allerdéngs net. A grad dat ass de Grond, firwat een den Dag vun haut net virum Owend soll luewen. Well jo, de Virus ass nach ëmmer do an e wäert sech warscheinlech och net méi ganz verzeien, och wa mir haut vun Entspannung a vu Fräiheet kënnen schwätzen. A jo, nach ëmmer bleiwe 15 % vun de vulnerabele Mënschen ongeimpft. Laut den Experte sinn dat der nach ze vill.

Nach ëmmer bleift de Risiko vu méi geféierleche Variante bestoen. An nach ëmmer spillt d'Saisonalitéit eng grouss Roll, dat heescht, datt de Virus sech an der kaler Saison nees méi aggressiv ka verhale wéi an de waarme Méint, an déi mir mat dësem Projet de loi eran däreffe danzen.

Dir Dammen an Dir Hären, och wann déi aktuell Situatioun et haut erlaabt, d'Moosnamen bal komplett zrëckzeféieren, sou ass et alles anescht wéi inkohärent, den zukünftige Risike schonn haut an d'Aen ze kucken an de Wanter virzubereeden.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | D'Regierung kuckt de Risiken an d'Aen, andeems se um Text vun der Impfpflicht weiderschafft an de Schutz, ...

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | ... dee jee no Entwécklung an de kale Méint gebraucht wäert ginn, op déi Manéier anticipéiert.

Sollt sech dann erausstellen, datt d'Impfpflicht net méi justifizéiert ass, dann ass déi Diskussioun natierlech séier vum Dësch. Mir maachen dat jo net aus Freed. An da gëtt den Text och net applizéiert.

Villes hänkt an deem Kontext dovun of, ob déi nach ongeimpfte Persounen sech selwer an d'Flicht huelen a sech fräiwëlleg impfe loossen, fir am Hierscht geschützt ze sinn, wuel wëssend, datt de Schéma vaccinal eréischt no dräi bis véier Méint komplett ofgeschloss ass.

Net méi spéit wéi dee leschten Dëschdegg sinn d'Experten an der Santéskommissioun op deen Aspekt agaangen, an dat war ganz interessant. Se hunn déi entscheidend Roll vun engem méi héijen Impftaux

am Hibläck op den nächsten Hierscht a Wanter op en Neits betount. Virun allem geet et hei em d'Schlüsse vun deene méi kriteschen Impflücke bei de vulnerabele Leit. Dëst ka massiv dozou bäidroen, datt mir am Wanter net méi mussen zrëckrudderen an d'Fräiheeten net op en Neits massiv mussen aschränken. Mir sinn iwwerzeegt: Deen Zenario ass eiser Gesellschaft schwéier zouzemmenden a muss mat alle Mëttele verhënnert ginn.

Erfreelech war an deem Kontext ze héieren, datt laut der EMA keng nei grouss Etüde méi néideg sinn, fir Vaccinen unzekerken, déi un nei Varianten ugepasst ginn. Dës ugepasst Vaccine sinn nach net do, mee se kommen, se sinn ennerwee a ginn dann och bei der véierter Dos agesat, sollt déi sech dann als noutwendeg erweisen. D'Experte sinn an der Kommissioun dovun ausgegangen.

Manner erfreelech fir eis war dann awer d'Informatioun, datt d'Impfzentren, mat Ausnam vun der Victor-Hugo-Hal, alleguer zougemaach ginn, esou wéi et och an der Mëttestonn an den Noriichten ze héiere war. Laut dem Direkter vun der Santé leien d'Grënn vun dëser Decisioun doran, datt et net géllt, déi nach Ongeimpft genuch ze motivéieren. Dat klénkt schonn e wéineg no Resignatioun.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Laut him bréngt dat mat sech, datt de Käschtpunkt bei just 50 Impfungen den Dag einfach ze héich läit. Quitte, datt d'Dokteren an d'Apdikter, och dat ass betount ginn, weiderhin impfen dierfen an den Impfbus nees aktivéiert gëtt, sou géife mir et awer dach begrëssen, wa weider Schrëtt ennerholl géife ginn, fir déi iwwer 50-Järeg nach méi cibléiert ze erreechen, an och déi vulnerabel Bevëlkerungsgruppen. Zesumme mat mengem Kollege Marc Hansen hunn ech an deem Kontext och eng Question parlementaire eraginn.

Ech denken hei net prioritär un d'Residente vun den Alters- a Fleegeheemer, wou den Impftaux plus ou moins zefriddestellend ass, ech denke virun allem un déi vill eeler Mënschen, déi laut dem Prinzip vum Maintien à domicile vun der Assurance dépendance doheim versuergt ginn. Ech denken awer och un all déi aner vulnerabel an oft ongeimpft Bevëlkerungsgruppen, déi an enger rezenter Etüd vu LISER a Statec identifizéiert gi sinn.

D'Erkenntnisser vun där Etüd waren am Fong virauszugesinn an entsprechen eigentlech deem, wat ech scho virun e puer Méint op dëser Plaz ze bemierke ginn hunn.

Une voix | Très bien!

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Et sinn déi eelst an et sinn déi ärmst Mënschen, déi am schlémmste vum Covid beträff sinn. Dat ass ganz kloer aus der Etüd ervirgaangen.

Dir Dammen an Dir Hären: „Prepare for the worst and hope for the best“, heescht et a Groussbritannien. Genue dat musse mer och zu Lëtzebuerg maachen an dat ass dann och meng Konklusioun. Mir mussen eis op dat Schlémmst preparéieren an hoffen, datt et net antrëtt. „De Prinzip Hoffnung“ oder „Den Dram vum schéine Liewen“, wéi den Ernst Bloch säi Wierk fir d'éischt wollt nennen, ass ganz sécher kee schlechte Prinzip. An de Mënsch leeft jo och zum Deel vun der Hoffnung, souguer an Zäite vu Pandemie. Mat Verantwortung iwwerhuelen huet dës Prinzip allerdéngs net vill ze dinn.

An dofir begrëisse mir ausdrécklech, datt d'Regierung weiderhin op den Avis vun den Experte wëll lauschten, wann et drëms geet, déi nächst kal Saison virzebereeden a Verantwortung ze iwwerhuelen. Allerdéngs kënnen och déi bescht Experten d'Politik net vun hirer

Verantwortung befreien. An et läit och nach ëmmer an den Hänn vun der Politik, fir schlussendlech déi richteg Decisiounen ze huelen.

Dir Dammen an Dir Hären, ech sinn iwwerzeegt an zouversichtlech, datt mir dat och an Zukunft an dësem héijem Haus wäerte maachen. Am beschte wéi haut: am grouss Konsens, och wann d'Decisiounen manner bequeme si wéi haut.

Domat ginn ech den Accord vun der grénger Fraktioun a soe Merci fir d'Nolauschtenen.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Lorsché. An den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Jeff Engelen. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

M. Jeff Engelen (ADR) | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, haut kann ech dem Rapport fir säin 28. Covidrapport e Kaddo maachen. 27-mol huet den Här Mars Di Bartolomeo sech agesat, fir d'ADR ze iwwerzeegen, e Covidgesetz matzestëmmen. Haut ass et him endlech, fir déi éischte Kéier, gelongen. Seng Gedold huet sech also gelount. Him duerfir e grouse Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Jeff Engelen (ADR) | Ech mengen, déi eenzel Analyse goufen hei virgedroen. Ech wëll Iech se net nach eng Kéier hei virdroen, dat wier duebelen Emploi.

Mir haten als ADR den Dag vun der Fräiheet fir den 1. Mäerz verlaangt. Gutt, dat ass net komm, mee et ass méi lues komm. Elo hu mer den 11. Mäerz. Et ass elo do a mir loosse dat dann och duergoen.

Mir begrëssen dëst Gesetz ausdrécklech, well et de Leit nees vill Fräiheeten zrëckgëtt. Mee mer mussen awer trotzdem wachsam bleiwen an der Zukunft, wat do nach op eis duerkënnt. Mee och eenzel Punkte vun dësem Gesetz hunn eis nach net ganz iwwerzeegt oder besser gesot, eenzel Froe bleiwen nach op.

Eist Zil bleift et, datt esou vill wéi noutwendeg Restriktiounen solle kënnen opgehuewe ginn. An dësem Kontext stelle sech weiderhi Froe vu Kohärenz, zum Beispill am öffentliche Transport. Wa mer d'Maskepflicht an zouene Raim allgemeng ophiewen, firwat dann net och am öffentlichen Transport? Hei fuerdere mer eng novollzéibar Argumentatioun an och, datt mer déi entsprecheend Reegelung am Ausland am A behalen.

Déi selwecht Froe stelle sech an de Gesondheits- a Fleegestrukturen. Wéi eng Krittäre ginn erugezunn, fir ze trancheieren, ob mer hei zum Beispill d'Maskepflicht bäibehalen oder net? Natierlech wëllen a musse mer besonnesch déi vulnerabel Leit schützen, awer all d'Moosname mussen och ëmmer proportional a rational ze begrënnen sinn.

Mer mussen elo, wou de Moment d'Risiken duerg de Covid staark ofgeholl hunn, och un d'Zukunft denken an eis op eng eventuell zukünfteg Infektiounswell virbereeden. Vläch ass de Covid eriwuer, vläch hu mer och nëmmen eng Paus. Alles dat wësse mer net genee. Mir dierfen d'Hänn elo net an de Schouss leeën.

Onser Meinung no musse mer elo eng Rei vu Punkten an aller Rou iwwerdenken an diskutéieren.

Zum Beispill: Musse mer eis Personaldecken am Gesondheits- a Fleegewesen net iwwerdenken? Fir dat Zil ze erreechen, musse mer all méiglech Ustengungen ennerhuelen.

Zum Beispill: Musse mer net drun denken, de risegen Defizitt bei de Spidols- an Akutbetter opzeschaffen?

Zum Beispill: Musse mer net d'Betreiung vun de kranke Leit an de Spideeler iwwerdenken a weider verbesseren?

Den normale Betrib konnt a Covidzäiten net ëmmer assuréiert ginn. Analysen, déi zum Beispill schlémm Erkrankungen hätte feststelle kënnen, sinn no hanner geréckelt ginn, bis et fir eng méiglech Heelung vun där diagnostizierter Krankheet vlächet schonn ze spët war. Patiente mat schlémm gesondheetleche Problemer sinn, wa se positiv op de Covid getest goufen, an aner Coronastatiounen verluecht ginn. Dat huet a verschidde Fäll dozou geféiert, datt Covidkranken als Prioritéit ugesi goufen. D'Behandlung vun enger vlächet nach méi schlémm Krankheet, zum Beispill enger Kriibserkrankung, gouf doduerch net esou duerggefouert, wéi dat hätt misse sinn. Esou Situatiounen kënnen natierlech och tragesch Konsequenzen hunn.

Musse mer net Léieren aus deene leschten zwee Jor zéien? An deem Kontext sollt mer och op d'Fuerderung vu verschidde medezinneschen Associatiounen agoen, déi konkret Verbesserungsvorschläg geäussert hunn, wat eng spidolsiwwergräifend besser Koordination vu Coronaerkrankungen ugeet. Déi Iddi vun engem Covidspidol oder Änlech muss nach emol gepreift a vlächet och emgesat ginn.

Musse mer net och eis Prioritéiten iwwerdenken, wann et em déi krank an déi eeler Leit geet an natierlech och em déi Leit, déi an hirer leschter Liewensphas sinn? Musse mer net och drop oppassen, datt Patienten an de Gesondheits- a Fleegerichtungen net esou drastesch isoléiert ginn? Vill Leit hunn doduerch hir Liewensfreed verluer. Et soll och kee mussen aleng stierwen.

Jo, eis Gesellschaft muss fir hire sanitäre Schutz suergen a si muss och hire Verflechtung mënnschlech-säits nokommen. Dat géllt och allgemeng fir déi sozial Kontakter. War et wierklech gerechtfertegt, datt mer de Leit net mol Chrëschttag entgéintkomm sinn, fir sech mat hire Léifsten ze treffen? All dës Froe verdéngen et, datt mer eis nach emol an aller Rou mat hinne beschäftegen.

Här President, mir mussen d'Zukunft besser virbereeden, awer och kritesch an an aller Objektivitéit op d'Vergaangenheet zrëckkucken. Kommt, mer maachen emol e Bilan vun deene leschten zwee Joer. Wéi en Impakt haten de Virus, awer och déi Moosname vun der Regierung op eise Gesondheitssystem, op eis Aarbechtswelt, op eis Betriber, op eis Gesellschaft, op eis mental Gesondheet, op eis Grondrechter an op eise sozialt Zesummeliwen? Wou hu mer richteg reagéiert a konnte Schlémmes verhënnern? A wéi grouss ass de Schued, deen duerg iwwerdrifwen oder falsch Moosnamen entstanen ass? Dat alles sollt mer an aller Rou iwwerdenken.

Dir wësst, datt d'ADR sech reegelméisseg géint déi Covidgesetzter ausgeschwat huet. An eisen Ae gouf et ze vill Onstëmmegkeeten, ze vill Onlogesch an mam Verletze vun eise verfassungsrechtlech garantéierte Grondrechter ass fir eis ëmmer nees eng rout Linn iwwerschratt ginn. Vill Betriber sinn an Existenznout gedriwwen ginn, ouni datt dat aus sanitäre Grënn néideg gewiescht wär. D'Independante goufe laang Zäit net genuch ennerstëtzt an haut wësse mer, datt hire Statut muss verbessert ginn. Firwat gouf et deene kleng Commerce laang Zäit verbueden ze schaffen, iwwerdeems d'Grande-surfaces hir Dieren duerften oploossen?

Dat selwecht zeechent sech am Horeca-Secteur of. Den Horeca-Secteur war keen Hotspot fir Ustiechungen. Restauranten, Cafén an Hotelieren hu sech opwendegt Material ugeschafft wéi Plexiglas, Konschtstoff-oftrennungen, manner Dëscher a sou weider, fir dann trotzdem gesot ze kréien, datt si net dierfe weider schaffen. Hei hu mer e ganzen Aarbechtssektor stur widdert d'Mauer fuere gelooss. Eenzel Leit hunn doduerch hir Existenz verluer.

Déi psychesch Gesondheet, besonnesch och bei deene Jonken, huet staark gelidden. Psychesch Erkrankungen sinn an d'Luucht gaangen. Och hei muss nogeprüft ginn, ob all déi Moosnamen, déi zu vill sozialer Isolatioun gefouert hunn, net disproportionéiert waren.

Och eis Grondrechter goufen ageschränkt, géint de Wëlle vun der ADR, déi d'Iwwerzeegung vertritt, dass eis Grondrechter prinzipiell ni dierfen a Fro gestallt ginn. Fir eis war et net ze toleréieren, dass d'Regierung d'Kontroll iwwer de private Raum an d'Privatsphär vum Bierger iwwerhollt huet. Während der ganzer Covid-situatioun ass eis Rechtsstaatlechkeet a Fro gestallt ginn. Rechter wéi Identitéitsiwwerprüfung, déi bis elo der Police virbehale waren, hunn op eemol missen ënner Privatpersounen gemaach ginn. Mir hunn dat ëmmer refuséiert!

Mir müssen och diskutéieren – zesumme mat Wëssenschaftler vun alle Borden –, wéi e rechtlechen, finanziellen, ekonomeschen a virun allem mënschlechen Schued d'Covidmoosnamen an eiser Gesellschaft verursaacht hunn. Mir müssen wëssen, wat richteg an néideg war a wat mer an enger Krisensituatioun net méi dierfe maachen.

Nëmme wa mer mol esou e Bilan maachen, kënnen mer an Zukunft op eng änlech Situatioun am sanitäre Beräich virbereet sinn, vun där mer all hoffen, dass se net méi kennt, wéi mer se elo kannen hunn. All d'Resultater vun dësen Analyse kënten och – eenzel Punkte ganz sécher – an een allgemengt Pandemiegesetz eralafen, wat mir befürworten.

Här President, de Covid dierf net weiderhin e Käil an eis Gesellschaft driewen an et ass elo un eis, alles dofir ze maachen, fir dass d'Leit nees zesumme kënnen fannen! Dowéinst wëll ech nach emol d'Fuerderung vun der ADR widderhuelen, dass d'Impfflicht muss definitiv vum Dësch sinn. D'ADR ass a war fir fräiwëllege Impfungen an net fir eng Impfflicht!

Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmoos, Här Engelen. An da wier et un där honorabelen Madamm Nathalie Oberweis. Madamm Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President. Här President, léif Kolleginnen, léif Kollegen, léif Ministesch, ech soen et direkt, mir begreissen natierlech allgemengt dës Lockerungen, ech mengen, dat ass kloer. Dat iwwerrascht kee Mënsch. Mir hunn, wéi Der wësst, de CovidCheck-System ëmmer als diskriminatoresch Regime kritiséiert an dofir freeë mer eis natierlech fir all déi Leit, déi elo endlech erëm kënnen ouni Barriären um Fräizäit-, sozialen, kulturellen, gastronomeschen a sportlechen Liewen deelhuelen. Si ware wochen- a méintlaang ausgeschloss vun dësem Liewen. Dat dierfe mer net vergiessen.

Nawell ass et esou, dass ech awer och Verschiddenes ze kritiséieren hunn, an net, well et mer Spaass mécht. Ech soen nach eng Kéier, dass ech mer bewusst sinn, dass et schwéier ass, de richtegen Equilibre ze fannen tëschent op där enger Säit dem néidegen Impératif sanitaire an op där anerer Säit de Rechter an de Fräiheeten. Et ass déi noutwendeg Proportionalitéit, déi ee muss fannen, déi zumindest an eiser Vue an dëse Gesetz net ëmmer do war. Ech denken awer, dass d'Proportionalitéit mat dësem Gesetz erëm e weénege méi hiergestallt gouf.

Dir wësst et, Dir hutt et gesot: Déi drastesch Moosname gi gelockert mat dësem Gesetz. Ech ginn also net drop an.

Nawell ass et esou, dass d'Mesuren a verschiddene Beräicher awer bestoe bleiwen. No vir bruecht gouf jo virun allem och an der Press, dass d'Masken am Transport an den 3G an de Spideeler, an de Fleege- an Altersheimer bestoe bleiwen. Dat sinn awer net déi eenzeg Secteuren, wou d'Mesuren en place bleiwen, och wann et déi sinn, déi am meeschten thematiséiert goufen.

Et schéngt mer, wéi wann de Centre pénitentiaire an och de Centre de rétention dach dacks vergiess ginn an eisen Debaten, an effektiv: An dësem Gesetz spigelt dat sech erëm. De Centre pénitentiaire an de Centre de rétention sinn net betraff vun dëse Lockerungen. Näischt ännert sech!

Fir mech seet dat ganz vill aus iwwer eis Gesellschaft an doriwwer, wéi mir mam Centre pénitentiaire an och mam Centre de rétention ëmginn. Bass de agespaart, bass de fort, bass de vergiess – domm gaang!

Och wann ech dovunner ausginn ...

(Brouhaha)

Sorry, ech gesinn et e weénege esou, a wann ech mat deene Leit schwätzen, déi do sinn a waren a sech ëm déi Leit këmmen, ass dat och dat Gefill, wat se hunn.

(Brouhaha et coups de cloche de la présidence)

Ech soen Iech, dat ass dat Gefill, wat se hunn. Dir kennt elo soen, dat wär net Är Intention. Dat wollt ech och elo soen. Ech wollt dat elo grad soen. Ech mengen effektiv, dass dat net esou geduecht ass, dass dat net als Strof geduecht ass. Mee gleeft mer, et gëtt esou wouergeholl! An ech mengen, dat muss mir eis och unhéiere kënnen, wann déi Leit dat esou wouerhuelen. Ech hunn de Moien nach mat engem Här telefonéiert, dee sech ëm d'Prisonéier këmmert. Eh ben, si huelen dat esou op. Sorry, wann ech dat esou muss soen. Dat muss mir awer och kënnen héieren.

D'Mënscherechtskommissioun freet an deem Zesammenhang, wéi eng Krittären da benotzt goufen, fir déi eng Strukturen anzuschléissen an déi aner Strukturen auszuschléissen. Et müssen objektiv an novollzéierbar Krittären sinn, fir dass dës Mesuren, respektiv hir Ophiewung, kënnen verstane ginn an och kënnen akzeptéiert ginn. D'CCDH freet weiderhin no der Kohärenz an der Justifikatioun, firwat dann zum Beispill de Centre de rétention net Deel ass vun dëse Lockerungen. Dat selwecht gëllt natierlech och fir de Prisong.

Ech hat d'Ministesch och drop ugeschwat a si sot mer, et wär weéinst der Promiscuitéit, also de Fait, dass d'Leit immens dicht openeen sinn. Du sot ech hir: „Mee ech mengen, mir si jo awer och dicht openeen, wa mer ernaus danze ginn oder wa mer an engem volle Café sëtzen.“ Dunn huet si gemengt, do hätte mer de Choix, fir net dohinne ze goen. Ech verstinn dat Argument och, mee ech muss awer trotzdem soen, dass dat sanitär gesi fir mech kee groussen Ënnerschied mécht. Ech muss Iech éierlech soen: Mir stéisst dat batter erop! Dat Leed am Centre de rétention ass net ze beschreiwen an, wéi gesot, déi Leit, déi do isoléiert a bestrooft an ausgeschloss sinn, huelen dat och esou op.

Och am Prisong hunn déi restriktiv Moosnamen ëmsou méi en Impakt op den Alldag an och op d'Moral vun de Prisonéier, well hinne jo schonn déi essenziell Fräiheete feelen. Dat heescht, déi Mesuren hunn net dee selwechten Impakt op d'Leit bausse wéi op d'Leit banne vum Prisong. Deem muss mir eis bewusst sinn an ech mengen net, dass iergendee vun eis schonn eng Kéier an engem Prisong oder an engem Centre de rétention souz. Dat heescht, mir kënnen eis dat warscheinlech schwéier virstellen. Mee wann déi Leit dat esou wouerhuelen, mengen ech, da muss mir eis dat och kënnen unhéieren.

An ech fannen dee Choix wierklech dramatesch! Gleeft mer, et geet mer net drëms, déi flott Mir-hiewen-d'Covidmesuren-op-Stëmmung hei ze verdierwen, mee ech empfinden dat wierklech als Ongerechtegkeet.

Dat anert, wat mech markéiert, ass deen – duerch déi zrëckgewonne Rechter a Fräiheeten – Kontrast, dee mer jo awer erëm gesinn do, wou den 3G dann eeben och bestoe bleift. Am Fleege- an am Gesondheitswiesen ass den 3G nach ëmmer obligatoresch a sou, wéi ech dat verstanen hunn, gëtt et och keng Méiglechkeet, sech gratis ze testen, wat bedeit, dass déi Leit, déi dohinne schaffe ginn, dann eeben nach ëmmer muss bezuelen, fir op hir Aarbecht ze goen. An och dat ass an eisen Aen, an dat wësst Der, eng Diskriminatioun.

Wann de CovidCheck-System souwiso opgehuewe gëtt an domat jo den Drock u sech bewusst ewechgeholl gëtt, fir dass d'Leit sech sollen impfe loosse – dat war jo u sech d'Iddi dovunner –, da froen ech mech, firwat mer dann net och deene Leit, déi an deenen essenziellen Beruffer schaffen, d'Méiglechkeet ginn, sech gratis testen ze loosse. Dat schéngt mir trotzdem eng onverhältnisméisseg Diskriminatioun ze si vun deene Leit, déi an deenen essenziellen Beruffer schaffen.

D'Mënscherechtskommissioun warnt dann och des Weidere viru gewëssene Flouen. Si ernënnert drun, dass all Aschränkung vu Rechter eng legal Basis brauch. An den Avis zitéiert d'Ministesch – ech zitéiere kuerz –: „L'organisateur d'un événement restera libre d'appliquer un régime de protection plus strict.“ A si freet – an ech ginn dës Fro dann eigentlech och weider –, wat genee dee Régime de protection ass, wat domadder kéint gemengt sinn.

Wat d'Masken ugeet, sou steet jo elo explizitt am Gesetz, dass een dierf eng Mask unhunn. Dat war jo och eng Diskussioun, déi de Conseil d'État erabruucht huet, dass een elo dierf eng Mask unhunn, fir dass et eebe keng Problemer mam Code pénal gëtt. Dat mécht jo dann och ganz vill Sënn. Mee ass et dann net esou, dass aner restriktiv Mesuren, déi kéinte geholl ginn, och eng legal Basis bräichten? Dat ass déi Fro, déi d'Mënscherechtskommissioun uschwätzt – sou verstinn ech se zumindest –, an ob net eventuell och eng Insécurité juridique kéint bestoen, wann dann elo zum Beispill en Organisateur vun engem Evenement nach méi Mesurë géif huelen, wéi déi, déi u sech en place sinn, ob dat net kéint Problemer mat sech bréngen, mat enger net existenter legaler Basis.

Eng aner Populatioun, déi an eisen Aen dacks benodelegt gouf bei de Covidgesetz an dann hei och elo net méi, dat sinn d'Kanner. Si hu jo an de Klassestall misse méintlaang d'Masken unhale während Stonnen a Stonnen. Elo ass et jo esou, dass déi Maskefflicht dann opgehuewe gëtt mat dësem Gesetz – sou hunn ech et verstanen –, wat eis definitiv freet, wat mer wierklech begreissen. An ech froe mech awer, an déi Fro géif ech och weiderginn, ob d'Testpflicht bestoe bleift – ech weess elo net, ob d'Madamm Ministesch herno kann dorop agoen, well den Bildungsminister ass jo net do, mee ob een déi Fro kéint weiderginn – oder ob déi och opgehuewe gëtt. Well Dir sidd Iech all bewusst, dass dräimol d'Woch d'Kanner ze testen, notament am Spillschoulalter, extreem penibel ass fir déi Leit, déi dat muss maachen. An dofir géif ech déi Fro ganz gär mat weiderginn, ob dann och envisagéiert gëtt, dat opzehiewen.

An da kommen ech net derlaanscht, d'Impfflicht unzeschwätzen, déi bekannterweis preparéiert gëtt. Elo hiewe mer jo hei e groussen Deel vun de Moosnamen op an dat gëtt jo och domat begrënn, dass mer an enger Situatioun sinn, wou mer u sech e Virus hunn, dee wéi eng normal Infektioun soll ugesinn a behandelt ginn. Ech mengen, dat ass och esou gesot ginn.

Natierlech ass et mer och kloer, dass dat den Ament ass, dass mer elo an där Situatioun sinn an dass mer vläicht an e puer Wochen oder Méint net méi an där Situatioun sinn an dass d'Impflicht fir den Hierscht geduecht ass. Dat ass mer kloer. Ech weess dat. Mee bis dohinner gëtt et nach ganz vill Inconnuen an och eng ganz Rei nei Elementer. Och dat wësse mer.

Een Element – an dat ass, mengen ech, och scho vir-drin hei genannt ginn, dat gëtt och ëmmer erëm vun der Gesondheitsministesch a vum Santésdirekter gesot –, dat sinn d'Medikamenter, déi ukomm sinn, déi amgaange sinn unzekommen an déi och agesat ginn. A mir kruten an der Kommissioun gesot, dass elo och géif gemonitort ginn an den nächsten Deeg a Wochen, wéi déi Medikamenter da wierken a wéi een Impakt dat op d'Spideeler huet.

An ech muss Iech éierlech soen, fir mech ass dat e ganz wichtegt Element an ech insistéiere ganz vill do drop. Ech hätt wierklech gär, dass och doriwwer rapportéiert gëtt, wéi den Impakt vun deene Medikamenter ass op d'Spideeler, well, ech zitieren och hei nach eng Kéier d'Menschrechtskommissioun, déi seet: „Toute restriction des droits humains doit être précédée de la mise en place de mesures moins restrictives.“ Bon, Dir wësst, wat dat heescht. Ech mengen, dass mer duerch de Fait, dass mer nei Medikamenter hunn, wierklech musse kucken, dass mer iwwer esou Elementer, iwwer esou Weeër, iwwer esou Méttelen eventuell ëmmer nach kennen där Impflicht aus dem Wee goen. Dofir schéngt dee Monitoring mer ganz wichteg ze sinn.

Elo gëllt et dann, op jidde Fall an eisen Aen, fir d'éischt emol ofzewaarden an ze kucken, wat den Impakt vun deenen neie Medikamenter ass.

Mee wann ech awer elo den Experten nolauscheren, déi eis an der Kommissioun hir Modeller an hir Zenario virgestallt hunn, da plange si – sou hunn ech et verstanen an och do géif ech ganz gare rektifizéiert gi wann ech Onrecht hunn –, am Mee mat der Impflicht unzefänken. Et ass dat, wat si proposéieren. Ech hu mer den Datum vum 15. Mee opgeschriwwen, mat engem grouse Fragezeichen. Vläch kann d'Ministesch herno nach eng Kéier do drop agoen. Dat wär an zwee Méint! Dat wär an zwee Méint! Wa mer wëssen, dass se an Éisträich elo mol hir Impflicht fir dräi Méint ausgesat hunn, well si am Moment d'Noutwendegkeet net agesinn ... Bon, wéi gesot, ech weess dass déi Impflicht, déi hei envisagéiert ass, och net fir den Ament ass, mee wann ech awer héieren, dass se Métt Mee soll agesat ginn, da wär ech frou ze wëssen, wéi genee deen Timing soll sinn a wéi genee dat da soll viru sech goen.

Wat genee dann elo esou eng Obligation vaccinale bréngt, do muss ee mech genee wéi d'CCDH nach ëmmer dovunner iwwerzeegen. Ech sinn nach ëmmer net iwwerzeegt. An och drop ugeschwat, wat dann am Endeffekt d'Zil vum Impfta ass, wéi een Impfta si wëllen erreeche bei der Population cible vun där Impflicht, krute mer gesot: 100 %! Do, muss ech soen, hunn ech wierklech och esou e Krees gemaach mat engem Fragezeichen, wou ech mech froen: Et ass dach en onrealistescht Zil – wat bréngt et, eis onrealistescht Ziler ze ginn, déi mer u sech mol net kennen erreechen? Mir sinn haut bei 91,4 % bei den iwwer 60-Järege, wat d'Impfung ugeet. Ech froe mech wierklech, wat mer eis virstellen, wou mer hiwëllen. 91,4 % ass en Taux, vun deem mer viru Méint nach gedreemt hunn. Bon.

Ech halen op, iwwert d'Impflicht ze schwätzen. Dat ass net de Sujet, mee ech mengen, mir kommen net derlaanscht. Et ass e Sujet, deen am Raum steet an iwwert dee mer musse schwätzen. Mee deen Dossier wäert eis nach méi an deenen nächste Wochen a Méint beschäftegen a mir wäerten e kritesch begleeden, wéi Der wësst.

Zréck bei d'Covidgesetz: Wéi gesot, mir stinn dem Gesetz kritesch géintiwwer, mee mir wäerten et awer matdroen, well eebe ganz vill Lockerungen dra sinn.

Merci fir d'Nolauscheren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Mammad Oberweis. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. De Mëtteg ass jo e bëssen eng Ambiance heibannen, wéi wann d'Cremantstëpp sou lues géife fléien.

Plusieurs voix | O! O! O!

Une voix | Oo!

M. Marc Goergen (Piraten) | Loosst mech dach emol aushuelen. Dat war elo net negativ gemengt. Also guer keng Suerg, Här Arendt. Dat war guer net negativ gemengt.

Une voix | Cremant ass ëmmer gutt.

M. Marc Goergen (Piraten) | Genau. Cremant ass ëmmer gutt. Och mir Piraten wäerten dëst Gesetz haut matstëmmen. An och mir freeën eis natierlech op déi Lackerungen.

Ech muss awer och ganz kloer soen, dass mer an de leschten Deeg do vill Iwwerleeungen haten, ob et schonn den Zäitpunkt ass, fir déi eenzel Lackerungen anzegoen an dat och esou freedeg no baussen hin ze kommuniquéieren, well jo awer, wann een d'Nouvelles lauschtet, elo mat deem neie Subtyp BA.2, dass deen 30 % méi infektiéis ass an dass den RKI gëschter gewarnt huet, ee sech awer kann d'Fro stellen, ob et schonn de Moment ass, fir alles opzehiewen.

Also, mir hu jo ëmmer gefuerdert, dass ee méi géif ophiwien. Elo ass d'Regierung eigentlech méi wäit gaange wéi dat, wat mir an deene leschte Covidgesetz gefuerdert haten. Dofir war och d'Entscheidung, fir haut dat Gesetz matzestëmmen, net ganz einfach, a mir hunn eis et och net einfach gemaach.

Et sinn d'Experten, déi en Dënschdeg, mengen ech, an der Kommissioun waren an de Rapport gemaach hunn, deen, muss ech soen, ganz propper a ganz seriö war. An déi Daten hunn eis och iwwerzeegt. Mir ginn net vun der schwéierster Variant aus, där Delta-kron-Variant, déi do erwänt ginn ass. Wann déi géif antrieden, musse mer esou oder esou nobesseren. Mee mir hunn unhand vun deenen Zuelen, déi se presentéiert hunn, decidéiert, dass mer an eng Situatioun kommen, dass mer kennen déi Lackerungen do elo, zu dësem Moment, mat dëser Datelag, maachen. Dat dierf een an der ganzer Situatioun ni vergiesse: Et ass déi aktuell Datelag! Dobaussen héiert een heiansdo scho Leit, déi soen: „Et ass elo fäerdeg, dat kënnt net méi!“ Nee, et ass déi aktuell Datelag, déi et erméiglecht huet, dass een haut allegueren déi Restriktiounen zum gréissten Deel, bon, et sinn der nach am öffentliche Transport, mee zum gréissten Deel ophiift.

An do muss een och ganz virsiichteg sinn, souwuel d'Regierung wéi och d'Chamber oder jiddwereen, deen an der Effentlechkeet kommuniquéiert, dass dat den aktuelle Moment ass, dass dat keng Garantie ass fir d'Zukunft. Den Här Lauterbach schwätzt jo ganz oft vun enger Summerwell. Anerer schwätzen dervun, dass et sech am Hierscht wäert zouspëtzen, wann eeben déi nei Variante kommen. An deementspriedend ass et op der aktueller Datelag.

Mir Piraten haten och laang intern Diskussiounen, ob mer net éischer fir eng Variant wäeren, wou ee gesot hätt, datt de CovidCheck bei groussen Eventer bleift, well mer dat änlech gesi wéi am öffentliche Transport. Grad wann ee keng Sëtzplazen huet, ass et awer

riskant. Mee mir droen awer trotzdeem och haut déi Lackerunge mat, well déi aner Punkten eis iwwerzeegt hunn. Mee sollt et sech schnell e bëssen zouspëtzen, wann déi nei Variant vun dem Omikron elo wäert dominant Zuele kréien, wéi dat jo elo an anere Länner virausgesot ginn ass, muss ee sécherlech och do ganz schnell kuerzfristeg nobesseren.

Fir op déi eenzel Punkten am Gesetz anzegoen: Do sinn der e puer, wou – kommt, mer nennen et handwierklech –, net onbedéngt déi beschte Variant gewielt ginn ass. Fänke mer do bei de Lëschten un, déi an de Betriber, de Gemengen an iwwerall bei de Patronen ugefärdet gi sinn. Och hei an der Chamber hu mer esou eng Lëscht do enne vum CovidCheck. Do ass et elo net ganz kloer am Gesetz gereegelt, dass déi muss geläscht ginn. An dat si ganz, ganz vill Daten. Dir verlooost Iech do op den EU-Schutz vum GDPR, wou mir Piraten awer net onbedéngt der Meenung sinn, dass ee sech nëmmen dorobber sollt verlossen. Mee et hätt een dat an dësem Text ganz kloer misse ervirhiewen, dass déi Lëschten elo ze läsche wäeren, wann de Betrib op de CovidCheck verzicht.

(Brouhaha)

Dat Zweet ass mat der Vermummung. Jo, do ass et e bëssen esou – an der Justizkommissioun kréie mer dat oft mat, a vläch hunn ech dofir och en anere Brëll, fir dat ze kucken –, dass dat doten elo handwierklech net onbedéngt ganz propper war mat der Vermummung. Also, do hätte mer eis awer gewënscht, dass dat vill méi kloer wier, well elo hu mer eigentlech den Effekt – an ech weess, do ware vläch Presseartikelen gëschter iwwerschnell –, dass eigentlech déi Leit, déi sech nach wollte schützen an de Supermarchéen oder soss enzwoosch, elo fäerten, dass se herno eppes Falsches maachen. An eigentlech sollt awer de Message vun der Politik sinn, dass et weiderhi ganz recommandéiert an akzeptéiert ass, wann ee seng Mask unhält, wann een akafe geet oder iergendzwoosch higeet. An net, dass een dann op eemol géint de Code pénal géif verstoussen! Dat hätt een handwierklech kënne vill méi propper léisen. A mir hoffen, dass do och ganz schnell eng Léisung wäert kommen.

Déi Reegelen, déi fir de Prisong gëllen, akzeptéiere mer och. Do ass eeben d'Fro nach – an dat gouf vu Polizisten u mech erugedroen –, wéi et dann herno mat de Policebüro gereegelt ass. Wäerten déi herno och nach ënnert dem CovidCheck funktionéieren, well et jo awer eng änlech Clientèle ass? Ass och un d'Beamte geduecht ginn an de Policebüroen?

Mir begrëissen natierlech, dass d'Regierung elo op d'Eegeverantwortung vun de Leit setzt, fir sech weiderhin ze schützen. Mir hoffen, dat wäert awer och weiderhin esou bliwen, well an deene leschte Méint war dat net ëmmer de Fall. Wann ee gesot huet, d'Leit dierften op eemol no 23.00 Auer net méi raus oder aner Mesuren, da war do näischt ze héieren, dass een op d'Eegeverantwortung vun de Leit gesat hätt, fir sech weiderhin ze schützen, sief et mat Masken oder mat Desinfektioenen.

An dann déi quokeleg Fro, déi och d'Experten an der Kommissioun ugeschwat hunn, ech mengen, dat ass eigentlech eng Fro, wou mer als Chamber d'Leit dobaussen och missten drop virbereeden: Ech mengen, déi véiert Impfung wäert kommen, sief et, fir déi nei Varianten ofzedeecken oder fir d'Impfung géint déi aktuell Varianten iwwerhaupt ze verstärken. Well kuckt ee sech d'Zuelen un – an ech hat mer se extra nach eng Kéier erausgesicht –, déi d'Experten eis ginn hunn, esou geet den Impfschutz fir eng Transmissioun trotz Booster no fénnef Méint op 4 % erof, wat awer ganz fragwürdeg ass, wann een herno iwwerall fräi zirkuléiere kann ouni déi eenzel Schutzmoossnamen. Dat heescht, mir

komme warscheinlech net derlaanscht, herno de Leit déi véiert Impfung ze recommandéieren, well mir Piraten jo nach ëmmer der Meenung sinn, datt et keng Impfpflicht dierf ginn. Mee da musse mer de Leit dat awer och elo ganz kloer kommunikéieren. An net elo ...

(Brouhaha)

... heiansdo de Message iwweräifreg erausginn, dass d'Pandemie quasi eriwwer wär an ...

Une voix | Wie seet dat dann? Dat huet nach kee gesot!

M. Marc Goergen (Piraten) | Also, wann Der awer e bësse kuckt, wéi d'Messages dobausse verstane ginn an och déi Euphorie ...

(Brouhaha)

An, Dir verstitt, also ech hu verschidde Riedner virsiichteg fonnt, ech hunn aner Riedner manner virsiichteg fonnt. Ech mengen, dat war elo diplomatesch genuch ausgedréckt.

Mee mäi Message sollt sinn, dass mer de Leit net d'Kommunikatioun ginn, dass et eriwwer wär, mee dass se sech éischter virbereede fir nach eng Kéier eng Impfung am Hierscht, an dass dat e ganz wichtige Schrëtt ass. An dass mer och déi Leit am Boot behalen, déi sech vläicht elo net fräiwëlleg impfe waren – bon, ech war mech direkt bei Astra aschreiwen, mee et gëtt och där aner Leit –, dass mer déi awer am Boot behalen an deenen och ganz kloer soen: „Am Hierscht wäert warscheinlech nach eng Impfung kommen, fir dass mer duerch déi Well kommen.“

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert, d'Madamm Vizepremier a Gesondheitsministesch Paulette Lenert.

(Brouhaha)

Prise de position du Gouvernement

Mme Paulette Lenert, Ministre de la Santé | Merci, Här President. Et ass déi 28. Kéier, wou mer de Rapport héieren hunn, a wéi gewinnt, ëmmer erëm ganz ausféierlech. E grouse Merci dofir.

Ech géif gären eng Kéier vun der Geleeënheet profitéieren ze soen, dass mer net 28 Covidgesetzer hunn, mee dass mer hei zu Lëtzebuerg e ganz spezifesch Covidgesetz, Pandemiegesetz en place gesat hunn, wat eebe fortlaufend, a Fonctioun vun der Situatioun, adaptéiert gëtt. Dat heescht, wa mer eis oft gesinn, dann ass et, well mer de parlamentaresche Wee gewielt hunn, fir d'Adaptatiounen hei ze beschwätzen an och hei e méiglechst grouse Konsens ze kréien.

(Brouhaha)

Mee et ass net esou, dass mer hei e Land wäeren, wou mer 28 verschidde Pandemiegesetzer gehat hätten. Mir hunn ee Sockel, an e groussen Deel vun deem Sockel bleift och en place. Ech si frou, dass dat och begréisst gëtt hei.

D'Pandemie ass net eriwwer. Dat kann net oft genuch ënnerstrach ginn. An ech mengen, et ass eis Pflicht allegueren, wann dat mëssverstane gëtt – mam Effet vläicht och vum Fréijoer, dat dobaussen ass –, dat ze berichtegen a vläicht och op d'Leit anzewierken an ze erklären, wéi et wierklech ass.

Mir hunn eng Faktelag, déi grouss Schrëtt a Richtung Normalitéit erlaabt, eiser Aschätzung no. Mee dat bedeit net, dass et eriwwer ass. Dat bedeit net, dass mer kënnen eis Opmierksamkeit ofwende vun deem heiten Dossier, well wa mer d'Experte lauschten, wësse mer, dass mer musse preparéiert bleiwen, spëtstens

fir den Hierscht, vläicht och virdrun. Villes ass eeben net gewost zu dësem Zäitpunkt.

Wéi grav déi ganz Pandemie war, ech mengen, dat stellt haut kee méi a Fro. Mir sinn hei bei eis am Land bei dem dausendsten Doudegen ukomm, dee gezielt ginn ass. Wann Der haut d'Aktualitéit liest, wësst Der, dass d'Schätzungen international an d'Richtung gi fir ze soen, dass d'Däischerziffer ganz grouss ass. Mir hunn hei e relativ gudden, komplexe Reporting-system en place. Dat ass warscheinlech net an alle Länner de Fall. An d'Experte ginn haut dervunner aus, dass déi reell Zuele wäit iwwert deem leien, wat offiziell zum Deel kommunikéiert gëtt.

D'Indicateure stinn op gréng. Ech géif gären nach eng Kéier rappeléieren, dass den Haaptindicateur dee vun de Spideeler ass, an deen ass fiabel, wéi och ëmmer d'Inzidenze variéieren. Déi sinn natierlech tributär vun den Tester, bei eis wéi och an deenen anere Länner. Dat mécht dofir de Verglach schwierig. Dat, wat eis interesséiert, ass d'Entspannung an de Spideeler. Dat ass e ganz kloer Indicateur, dee litt net. Do gesi mer am Fond geholl de Reflet vun de schwéiere Verleef. An déi schwéiere Verleef, dat ass dat, wat eis vun Ufank u Suerg gemaach huet, dass mer där ze vill beienee krite an domadder e Stau an eise Spideeler kéinte provozéieren.

Haut, et ass scho gesot ginn, si mer gutt: Mir hunn haut nach dräi Leit op der Intensivstatioun. Dat sinn der nach ëmmer dräi ze vill, kann ee soen, mee gutt, déi Krankheet wäerte mer net ganz lassginn. Et gëtt och aner Krankheeten, déi d'Leit an d'Spidol bréngen. Op jiddwer Fall ass eng Entspannung do, eng Récklee-fegkeet, déi mer eis erwaart hunn an déi mer wollte kloer feststellen, fir deen heite Schrëtt ze huelen.

(Brouhaha)

Ech géif vläicht eng Kéier ganz kuerz agoen op déi Mesuren, déi nach en place bleiwen. Et ass gefrot ginn: Wat ass de Rationell dohanner? Déi Plazen, wou am Moment nach Schutzmesurë bleiwen, si Plazen, wou an eisen Ae Leit sinn, déi nach eng gewësse Protektioun brauchen. Firwat? Dat ass an den Altersheemer an an de Spideeler evident fir jiddwereen, mengen ech, well mer wëssen, dass mam Alter oder mat der Krankheet méi eng grouss Ufällgekeet ass fir de Virus. Dat heescht, do hätte mer gären e verstärkte Schutz an och eng verstärkte Solidaritéit.

Am ëffentlechen Transport ass et vläicht méi komplizéiert ze verstoen. Mee och do gëtt et eng Ursach. Et gëtt Leit, déi sinn nun emol ugewise op den ëffentlechen Transport. A mir hätte jo och gär, dass d'Leit dee benotzen an hirem Alldag. A wann een am ëffentlechen Transport ass an et ass een eng vulnerabel Persoun, huet een eeben net de Choix, sech deenen anere Leit ze entziehen. Do si Situatiounen, wou een iwwer e laangen Zäitraum dann awer an engem Kontakt ass. An do si mer der Meenung, dass dës Solidaritéit nach soll oprechterhale bleiwen, dass een do och nach e gewëssene Schutz soll behalen.

Dat selwecht gëllt och am Centre pénitentiaire. Do huet och kee sech erausgesicht, dohinner ze goen. Déi Leit sinn, wa se bis condemnéiert sinn, eeben op enger Plaz zesummen op engem Raum, liewen zesummen a sinn deemno och méi staark exposéiert, wéi wann ee sech méi fräi ka beweegen. Dat ass mat der Situatioun vum Emprisonnement verbonden. An och do si mer der Meenung, dass mer sollen – justement well mer do eeben déi eng oder déi aner Clusteren haten a gesinn hunn, wéi schnell et ka geschéien – nach Screeningmesuren en place halen. Dat ass zum Schutz vun dese Leit, dat ass keng Strof. Dat ass net, fir si ze epingléieren. Mee et ass eebe justement aus sanitäre Consideratiounen eraus, wou mer dat nach wëllen oprechterhalen.

Covid ass net eriwwer, d'Pandemie ass net eriwwer an d'Aarbechte bei eis sécherlech och net. Mir wäerte verstärkt weider sensibiliséieren fir d'Geste-barriären. Déi si wichtig, déi bleiwe wichtig. De Virus ass net fort. An déi Leit, déi besonnesch exposéiert sinn, och wann dat der manner sinn duerch deen Impftaux, dee mer mëttlerweil hunn, bleiwen awer Leit, déi vu sech aus eeben net déi Immunitéit hunn, déi se bräichten, fir hei gutt geschützt ze sinn. Si bleiwe weiderhin a Gefor. An dofir ass d'Sensibilisatioun weider nach gefuerdert. A mir wäerten dat och maachen.

Dat selwecht gëllt fir d'Impfcampagne. Ech géif do gären ënnersträchen, dass mer déi Moyenen, déi mer hunn, zu all Moment ëmmer sou flexibel an esou effikass wéi méiglech probéiert hunn anzesetzen. Och dat ass elo nees de Fall. Et mécht effektiv kee Sënn, en Zentrum opzehalen, wa ganz wéineg Leit nach do passéieren. Dann ass et an eisen Aen definitiv méi schlau, erëm op d'Busser eriwwerzegoen, déi mer flexibel kënnen an den Asaz bréngen. Ech hat Iech et anannonciéiert, mir hunn eng nei Campagne geplangt. Et deet mer leed, wann dat ni esou kloer eriwwerkënn, wann ech et erklären an der Kommissioun, mee mir schaffen elo natierlech och nees un enger gezielter Impfcampagne – déi ass annonciéiert –, déi eebe justement méi gezielt soll sinn. Dofir maache mer d'Analys vun den Date fir ze gesinn, wien déi Leit sinn, déi nach net geimpft sinn, fir och si nach eng Kéier ze errechen. Dat sinn Aarbechten, déi bei eis lafen.

Dann, ganz wichtig: preparéiert sinn. Mir schaffe weider. De Contacttracing bleift natierlech och en place. Mir sinn errechbar fir d'Leit. An am Moment hu mer och ganz vill Aarbecht mat der Evaluatioun vun eiser Krisegestioun. Mir hunn eng vergläichend Etüd lafen iwwert d'OECD, wou mer eeben och sou vill wéi méiglech Informatiounen mussen eraginn. Mir si ganz staark dorunner interesséiert ze wëssen, wat da mat engem kritesche Bléck vu bausse bei eis gutt gelaf ass, wat vläicht net esou gutt gelaf ass. Och do erwaarde mer eis Opschloss fir d'Zukunft, wéi een dat ka besser maachen, wéi een et kann anescht maachen.

D'Recherche ass och ganz vill gefuerdert, dat ass hei e puermol ugeschwat ginn. Natierlech interesséiert et eis: Wat huet dann elo gewierkt a wat net? All d'Länner haten ënnerschiddlech Mesuren en place. Do lafen och Etüden, déi mer ganz enk suivéieren. Mir hunn hei relativ kleng Zuelen. Et ass ganz schwéier, aleng fir Lëtzebuerg Réckschlëss ze zéien, mee et lafen awer international op europäeschem Plang Aarbechten. Do kommen ëmmer nei Fuerschungsergebnisse, wou d'Effete vun deenen einzelen Mesuren evaluéiert ginn. An dat sinn och alles Aarbechten, déi mer natierlech mat ganz vill Interessi suivéieren.

D'Pandemiegesetz, wéi gesot, ech ginn net méi drop an. Mir waarden d'Evaluatioun of. Mir sinn der Meenung, dass ee sech soll seriö Zäit huelen, fir dat ze evaluéieren, wat ee gemaach huet, och Léieren zéien aus deem, wat ee gemaach huet, a probéieren ze verstoen, wat anerwärts besser war.

Wat elo d'Pandemiegesetzgebung ugeet, dat ass eppes, wat mech vill interesséiert huet, och am Ufank vun der Pandemie. Ech hu perséinlech nach keent gesinn, wou ech elo gesot hätt: „Dat doten ass et, dat doten huele mer 1:1.“ Ech muss och feststellen, dass hei nach keent zitéiert ginn ass. Et gëtt vill gefrot, mee esou dat perfekt Beispill vun engem Pandemiegesetz, dat an där heiter Zäit wonnerbar funktionéiert hätt, mengen ech, huet och nach keen ënnert der Hand. Dofir ëmsou méi ass den internationalen Echange och hei wichtig fir ze gesinn, wéi esou eppes ka juristescht opgestallt ginn, fir esou flexibel wéi méiglech ze sinn.

Nieft den Experten an de Fuerscher, déi déi Kris hei wäert beschäftegen – och réckbléckend, fir d'Analysen –, ass de Moment do fir den Einzelnen, fir an d'Ee-gewerantwortung eriwuerzegen. Dat ass dat, wat ech haut wëll ënnersträichen. Et ass d'Veantwortung, déi gefrot ass. Mir sollen net Angscht hunn, Angscht bréngt souwisou näischt! Mee Verantwortung ass dat, wat gefrot ass.

Mir hu vill geléiert an där Pandemie. Jiddweree weess entre-temps, wat d'Geste-barrière sinn, wéi ee sech ka schützen, an et gëllt elo wierklech, dat ze verinnerlechen a fir sech selwer och anzesetzen. Ech hunn et virdrun erwänt: Leit, déi vulnerabel sinn, duerch eng méi schwach Immunitéit, déi se vun Natur aus hunn an och duerch den Alter, déi bleiwen exposéiert fir e schwéiere Verlaf. Et gëllt fir si, och opzepasst, wou se higinn. Jiddwereen huet haut d'Moyenen, sech ze schützen iwwer säi Verhalen, verschidde Plaze vläicht ze evitéieren, wou ze vill Leit beienne sinn, wann et geet.

An och ëmgedréit den Appell u jiddwereen, op dës vulnerabel Leit opzepasst. Et si ganz einfach Saachen, wat een och an eise Recommendationen gebietsmilienaar erëmfënnt. Wann ee krank ass, soll ee sech ewechhale vun de Leit, fir net onnéideg Infektiounen weiderzeginn, do, wou een dat eebe kann evitéieren.

An och hei nach eng Kéier d'Wichtigkeet vun der Impfung, et kann net oft genuch gesot ginn! Wa mer do sinn, wou mer haut sinn, dann ass dat, well ganz, ganz vill Leit dës Geste de solidarité wouergéiholl hunn. An dat brauche mer och an den Hierscht eran.

Niewent Verantwortung brauche mer awer och e Bewosstsinn, dass mer villes nach net genau wëssen. Dat muss ee kënnen akzeptéieren. Mir wëssen net genau, wat eis erwaart an deene kommende Méint. Do fir muss mer och op d'Wëssenschaft vertrauen, mer müssen drop vertrauen, dass mer vusäit vun der Regierung schnell wäerten handeln, wann dat da muss sinn, wann iergendeppes sech undeit. Et weess een haut net mat Sécherheet, wéi laang deen Impfschutz

wäert gëllen, wéi staark e wäert gëllen, ob e fir zukünftige Variante wäert spillen oder net. Alles dat muss mer kënnen akzeptéieren, dass nei Erkenntnisser kommen an dass mer ons eventuell erëm eng Kéier mussen flexibel upassen. Dat soll ons d'Laun elo net trüben. Et gëtt genuch Saachen, déi eis d'Laun am Moment trüben.

Pandemiesméisseg ass et e Moment vun der Entspannung. Mat där néideger Verantwortung misst dat kënnen goen.

Mir bleift also, mech och weiderhin unzeschléissen un déi vill Mercien, déi ausgeschwat gi sinn un all d'Bierger an d'Biergerinnen, déi matgemaach hunn, déi vill Efforte gemaach hunn, all déi Leit, déi geschafft hunn un der Front, an hirem professionellen Ëmfeld – an och benevoll, där sinn der och ganz vill am Asaz gewiescht an nach am Asaz.

Et bleift eis alleguerten zesummen ze hoffen, dass dës dee leschte Schrëtt a Richtung Normalitéit ass, eng lescht Etapp. Dat ass dat, wat mer eis alleguerte wënschen: Dass mer dat heite Kapitel kënnen ofschléissen.

An domadder géif ech Iech alleguerte Merci soe fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools dem Vizepremier a Gesondheitsminister, der Madamm Paulette Lenert. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Ier mer zum Vott kommen, wollt ech drun erënnere, datt ee sech op sengem Posten alogge muss, fir kënnen mat ofzestëmmen.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7971. Den Text steet am Document parlementaire 7971e.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7971 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Da komme mer elo zum Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 60 Jo-Stëmmen eestëmmeg ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher (par M. Laurent Mosar), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), MM. Max Hengel (par Mme Octavie Modert), Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo, Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar, Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusti Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz (par M. Yves Cruchten), M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par Mme Cécile Hemmen), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard (par Mme Josée Lorsché), Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement (par M. Marc Goergen) et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Domat si mer um Enn vun der Sitzung vun haut ukomm. Déi nächst Sitzung si fir de 15., 16. a 17. Mäerz virgesinn.

D'Sitzung ass opgehewen.

(La séance publique est levée à 15.10 heures.)

42e séance

Présidence : M. Fernand Etgen, Président | M. Mars Di Bartolomeo, Vice-Président

Sommaire

1. Ouverture de la séance publique	p. 20
M. Fernand Etgen, Président	
2. Communications	p. 20
M. Fernand Etgen, Président	
3. Ordre du jour	p. 21
M. Fernand Etgen, Président	
4. Discours de M. le Président de la Chambre des Députés	p. 21
M. Fernand Etgen, Président	
5. Déclaration de Mme Roberta Metsola, Présidente du Parlement européen	p. 21
Mme Roberta Metsola, Présidente du Parlement européen	
6. Séance de questions et de réponses	p. 22
M. Gilles Baum Mme Roberta Metsola, Présidente du Parlement européen M. Claude Wiseler (intervention de M. Michel Wolter) Mme la Présidente Roberta Metsola M. Yves Cruchten Mme la Présidente Roberta Metsola M. Fernand Kartheiser Mme la Présidente Roberta Metsola Mme Stéphanie Empain	

Mme la Présidente Roberta Metsola | Mme Myriam Cecchetti | Mme la Présidente Roberta Metsola | M. Sven Clement | Mme la Présidente Roberta Metsola
M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance

7. 7538 – Projet de loi relative à la facilitation dans le domaine de l'aviation civile p. 26
M. Sven Clement | M. Gilles Roth | M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance |
M. Gilles Roth | M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance
Rapport de la Commission de la Mobilité et des Travaux publics : Mme Chantal Gary
Discussion générale : M. Aly Kaes | M. Max Hahn | Mme Cécile Hemmen | Mme Myriam Cecchetti | M. Jeff Engelen | M. Marc Goergen
Prise de position du Gouvernement : M. François Bausch, Ministre de la Mobilité et des Travaux publics
Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

8. Désignation d'un candidat pour un poste de conseiller d'État p. 27
M. Fernand Etgen, Président

9. Dépôt d'une résolution par M. Gilles Roth p. 27
Exposé : M. Gilles Roth (intervention de M. Fernand Kartheiser)